WASZĄ SIŁĄ SĄ SŁOWA...

Debaty Oksfordzkie Podbeskidzie

SCENARIUSZE DO PRACY Z GRUPĄ

Opacowanie scenariuszy:

Monika Pendolska

Paulina Białek

Anna Jafernik

Osoby chętne do odbycia warsztatów w tematyce Debat Oksfordzkich i Edukacji Obywatelskiej prosimy o kontakt.

Żywiecka Fundacja Rozwoju | Zywiec Development Foundation
biuro | office: ul. Handlowa 5, 34-300 Żywiec, Poland
siedziba: ul. Niwy 8, 34-300 Żywiec, Poland
KRS / VIII Wydział Gospodarczy KRS w Bielsku-Białej nr **0000146021**
NIP: 553-22-50-674
REGON: 072827516

tel. +48 33 475 44 77 **E-mail:** zfr@beskidy.org.pl

Facebook: Debaty Oksfordzkie Podbeskidzie - Watch Docs Żywiec

Wydano w ramach projektu "Po pierwsze debatujemy!" współfinansowanego ze środków otrzymanych od Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Żywiec 2017

Spis treści

ZAJĘCIA Z EDUKACJI OBYWATELSKIEJ....5

CZYM JEST WOLONTARIAT? PRAWA I OBOWIĄZKI WOLONTARIUSZA....6

JAK PRZYGOTOWAĆ DOBRY PROJEKT SPOŁECZNY- DIAGNOZA?....8

CZYM JEST SZKOLNE KOŁO WOLONTARIATU / KLUB OBYWATELSKI I DLACZEGO WARTO W NICH DZIAŁAĆ?....11

MOJA MOTYWACJA DO DZIAŁANIA....13

OD PROBLEMU DO PROJEKTU – PRACA METODĄ PROJEKTU....15

CO TO JEST ORGANIZACJA POZARZĄDOWA I W JAKI SPOSÓB DZIAŁA?....19

PO CO LUDZIE SIĘ ZRZESZAJĄ? CO TO JEST UCZESTNICTWO SPOŁECZNE?....28

ROZWÓJ OSOBISTY – NA CZYM POLEGA EDUKACJA POZAFORMALNA I JAKIE SĄ JEJ KORZYŚCI?....29

JAK ZAANGAŻOWAĆ INNYCH I ZACHĘCIĆ ICH DO DZIAŁANIA? – SPRAWCA ZMIAN....31

CZY WARTO BYĆ WOLONTARIUSZEM W DZISIEJSZYCH CZASACH : WOLONTARIAT EUROPEJSKI, DLACZEGO WARTO SPRÓBOWAĆ SWOICH SIŁ ZA GRANICĄ?....32

DEBATY OKSFORDZKIE....35

KONSPEKT WARSZTATÓW – TRUDNA SZTUKA ARGUMENTACJI....36

RÓŻNICA MIĘDZY FAKTEM A OPINIĄ - CZYLI JAK POZYSKIWAĆ RZETELNE INFORMACJE?....42

ZASADY DEBAT OKSFORDZKICH....45

BYĆ DOBRYM MÓWCĄ/MÓWCZYNIĄ....55

PRZEMÓWIENIA PUBLICZNE W KONTEKŚCIE DEBAT....58

Wolontariusz

Projekt społeczny

Od problemu do projektu

ZAJĘCIA Z EDUKACJI OBYWATELSKIEJ

Rozwój osobisty

Organizacja pozarządowa

Fundacja

CZYM JEST WOLONTARIAT? PRAWA I OBOWIĄZKI WOLONTARIUSZA

CELE EDUKACYJNE:

- refleksja uczestników nad pojęciem wolontariatu, poszukiwanie synonimów,
- określenie przez uczestników obszarów działalności wolontariusza,
- określenie praw wolontariusza – obowiązków organizacji,
- określenie obowiązków wolontariusza.

METODY:

- praca w grupach.

MATERIAŁY:

- 4 arkusze papieru flipchart,
- 4 markery w 4 różnych kolorach.

CZAS: 45 minut

PRZEBIEG ĆWICZENIA:

1. Prowadzący przedstawia temat lekcji.
2. Prowadzący dzieli wszystkich uczestników na 4 grupy. Każda grupa otrzymuje 1 arkusz papieru flipchart oraz marker jednego, wybranego koloru. Każda grupa losuje na karteczkach jedno z czterech zagadnień:

   a) WOLONTARIAT: SYNONIMY, DEFINICJA

   b) GDZIE WOLONTARIUSZ MOŻE DZIAŁAĆ A GDZIE NIE

   c) PRAWA WOLONTARIUSZA I OBOWIĄZKI ORGANIZACJI.

   d) OBOWIĄZKI WOLONTARIUSZA

3. Grupa dyskutuje nad jednym z czterech zagadnień i spisuje wszystkie pomysły na flipcharcie. Następnie, każda z grup otrzymuje flipchart z wynikami prac poprzedniej grupy. Grupa dyskutuje nad wypracowanymi pomysłami i dopisuje swoje pomysły markerem, który otrzymała na początku ćwiczenia. Zmiana następuje 4 razy aż każdy zespół wróci do swojego pierwszego flipcharta – czas trwania 30 minut.

4. Każdy zespół podsumowuje informacje ze swojego flipchart i prezentuje je na forum – czas trwania 10 minut.

5. Prowadzący podsumowuje ćwiczenie, czas podsumowania – 5 minut, wykorzystując definicje:

WOLONTARIAT: dobrowolna, bezpłatna, świadoma działalność na rzecz innych, wykraczająca poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie (1993 r., Centrum Wolontariatu w Warszawie).

WOLONTARIUSZEM może być każdy, w każdej dziedzinie życia społecznego, wszędzie tam, gdzie taka pomoc jest potrzebna, ale trzeba pamiętać, że nie każdy wolontariusz jest odpowiedni dla każdego rodzaju pracy (1993 r., Centrum Wolontariatu w Warszawie).

WOLONTARIUSZ: to osoba, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych w ustawie. (art. 2 pkt. 3 *Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z 24.04.2003 r.*).

JAK PRZYGOTOWAĆ DOBRY PROJEKT SPOŁECZNY- DIAGNOZA?

CELE EDUKACYJNE:

- nabycie przez uczestników i uczestniczki umiejętności przeprowadzenia diagnozy,
- rozpoznawanie problemów i potrzeb społecznych

METODY:

- praca w grupach

MATERIAŁY:

- markery,
- kredki,
- papier flipchart,
- papierowa taśma,
- koło problemów załącznik nr 1.

CZAS: 45 minut

PRZEBIEG ĆWICZENIA:

1. Prowadzący przedstawia temat lekcji.
2. Prowadzący dzieli uczestników na grupy. Każda grupa otrzymuje: markery, kredki, papier flipchart.
3. Zespoły dyskutują na temat problemów, które w ich miejscowościach ma młodzież. Następnie młodzież, na kartce flipchart, zapisuje 3 najistotniejsze z ich punktu widzenia problemy. Czas na dyskusję – 10 minut.
4. Następnie trener przedstawia koło problemów (załącznik nr. 1). Każdy zespół ma rozpracować trzy istotne dla nich problemy wg. koła – w razie trudności, podpowiedź od trenera/trenerki, aby odpowiadali na pytanie: *dlaczego?* Czas trwania – 15 minut.
5. Na koniec każdy zespół czyta swoje odpowiedzi. Czas trwania – 15 minut.
6. Prowadzący podsumowuje ćwiczenie. Czas podsumowania – 5 minut

Załącznik nr 1.

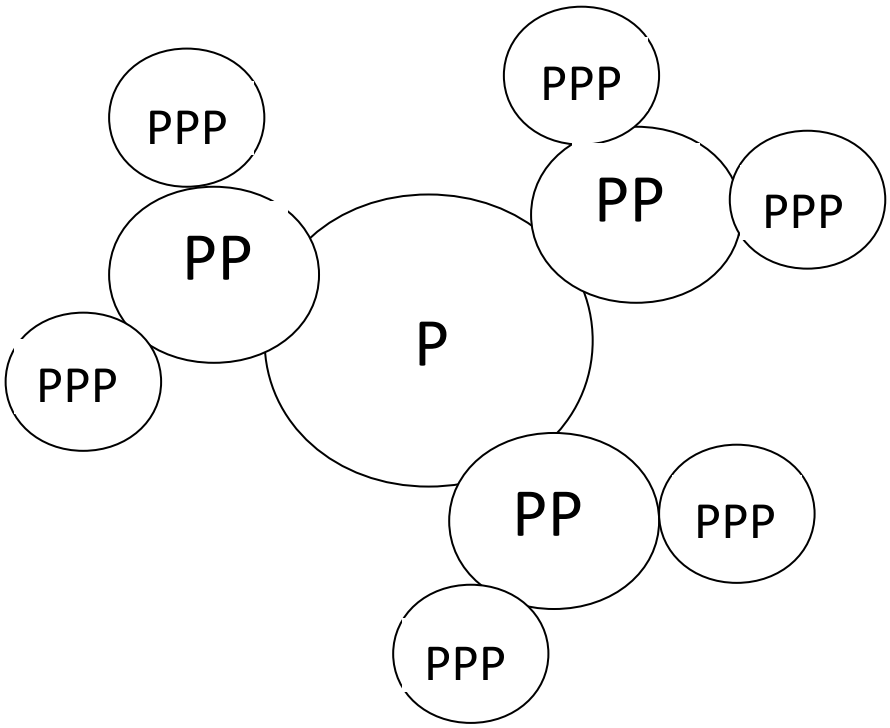

Legenda:

P – problem

PP – przyczyna problemu

PPP – przyczyna przyczyny problemu

Przykład dla trenera/trenerki:

Każdy problem w społeczności lokalnej jest powiązany z innymi problemem i ma swoją przyczynę, zaś każda przyczyna ma swoją przyczynę itd. Najłatwiej zadać sobie pytanie: *dlaczego tak się dzieje?*

CZYM JEST SZKOLNE KOŁO WOLONTARIATU / KLUB OBYWATELSKI I DLACZEGO WARTO W NICH DZIAŁAĆ?

CELE EDUKACYJNE:

- zwiększenie wiedzy uczestników na temat możliwości podjęcia zorganizowanych działań społecznych w szkole,
- refleksja uczestników nad korzyściami płynącymi z uczestniczenia w szkolnym klubie / kole.

METODY:

- praca w grupach.

MATERIAŁY:

- 4 arkusze papieru flipchart,
- 4 markery w 4 różnych kolorach.

CZAS: 45 minut

PRZEBIEG ĆWICZENIA:

1. Prowadzący przedstawia temat lekcji.
2. Prowadzący dzieli wszystkich uczestników na 4 grupy. Każda grupa otrzymuje 1 arkusz papieru flipchart oraz marker jednego, wybranego koloru. Każda grupa losuje na karteczkach jedno z czterech zagadnień:

   a) KOMU MOŻNA POMAGAĆ DZIĘKI DZIAŁALNOŚCI W SZKOLNYM KLUBIE/KOLE WOLONTRIATU.

   b) PRZYKŁADY DZIAŁAŃ/AKCJI, KTÓRE MOŻNA REALIZOWAĆ W SZKOLNYM KLUBIE/KOLE WOLONTRIATU.

   c) JAK CHCIAŁBYŚ, BY WYGLĄDAŁ REGULAMIN KOŁA, CZYLI ZASADY DZIAŁANIA KOŁA, PRAWA I OBOWIĄZKI CZŁONKÓW.

   d) JAK ZACHĘCIĆ INNYCH UCZNIÓW DO ZAANGAŻOWANIA SIĘ W SZKOLNE KOŁO.

3. Grupa dyskutuje nad jednym z czterech zagadnień i spisuje wszystkie pomysły na flipcharcie. Następnie, każda z grup otrzymuje flipchart z wynikami prac poprzedniej grupy. Grupa dyskutuje nad wypracowanymi pomysłami i dopisuje swoje pomysły markerem, który otrzymała na początku ćwiczenia. Zmiana następuje 4 razy, aż każdy zespół wróci do swojego pierwszego flipcharta – czas trwania: 30 minut

4. Każdy zespół podsumowuje informacje ze swojego flipchart i prezentuje je na forum – czas trwania: 10 minut

5. Prowadzący podsumowuje ćwiczenie – czas podsumowania 5 minut, uwzględniając podstawowe zasady działania koła:

- działanie zgodnie z ideą i w duchu wolontariatu,
- powołanie koordynatora szkolnego klubu
- organizowanie i wspieranie ciekawych inicjatyw młodzieży, realizowanych w formie miniprojektów,
- umożliwianie młodym podejmowania działań pomocowych na rzecz potrzebujących w lokalnym środowisku,
- pomoc szkolnym rówieśnikom w trudnych sytuacjach,
- wspieranie w rozwijaniu zainteresowań młodzieży,
- prowadzenie grup wsparcia,
- kształtowanie postaw wrażliwości, otwartości, empatii i solidarności

MOJA MOTYWACJA DO DZIAŁANIA

CELE EDUKACYJNE:

- refleksja nad tym, co wolontariusz może „dać" z siebie, a co może „wziąć" dla siebie z działalności społecznej.
- analizowanie działalności społecznej w kontekście motywacji.
- refleksja nad własną motywacją do pracy.

METODY:

- praca indywidualna,
- krzyżówki,
- praca w grupach

MATERIAŁY:

- kartki a3 (ewent. A4) w ilości 2 razy większej niż liczba uczestników,
- flamastry/markery,
- 2 arkusze papieru flipchart

CZAS: 45 minut

PRZEBIEG ĆWICZENIA:

1. Prowadzący przedstawia temat lekcji.
2. Każdy z uczestników otrzymuje 1 kartkę i flamaster, a następnie zapisuje pionowo na kartce swoje pełne imię (np. Katarzyna, nie Kasia). Potem do każdej z liter imienia przyporządkowuje jedną rzecz lub cechę, którą daje z siebie na rzecz działania społecznego (co „daję" z siebie na wolontariacie). Ta rzecz może zaczynać lub kończyć się na literę imienia bądź litera imienia może być w środku słowa. Sporządzony opis przypomina krzyżówkę. Czas trwania – 10 minut.
3. Uczestnicy dostają drugą, czystą kartkę. Ponownie każdy z uczestników zapisuje pionowo na kartce swoje pełne imię. Następnie do każdej z liter imienia przyporządkowuje jedną rzecz lub cechę, która motywuje go do działania społecznego (co „biorę" z działania społecznego). Ta rzecz może zaczynać lub kończyć się na literę imienia bądź litera imienia może być w środku słowa. Sporządzony opis przypomina krzyżówkę. Czas trwania – 10 minut.
4. Prowadzący dzieli uczestników na dwie grupy. Pierwsza grupa otrzymuje flipchart z hasłem:

- **CO DAJĘ, JAKO WOLONTARIUSZ.**

Druga grupa otrzymuje flipchart z hasłem:

- **CO BIORĘ, JAKO WOLONTARIUSZ.**

Każda z grup na podstawie wcześniejszych wyników pracy ma wypisać wszystkie niepowtarzające się odpowiedzi. Czas trwania – 10 minut.

5. Następnie każda grupa prezentuje wyniki prac. Prowadzący może zadać w trakcie prezentacji dodatkowe pytanie każdemu z członków grupy prezentującej flipchart – *Co dla Ciebie jest najważniejsze?*. Czas – 10 minut

6. Trener podsumowuje pracę, tłumaczy, że wolontariat, działalność społeczna/obywatelska polega na wzajemnej wymianie, w której społecznik/wolontariusz zarówno daje z siebie, jak i czerpie korzyści niematerialne. Ważne, by podkreślić mechanizm: aby skutecznie działać należy znać swoje motywy, potrzeby, powody, dla których działa się społecznie. Tylko wtedy praca będzie efektywna i satysfakcjonująca. Prowadzący może wskazać przykłady różnych motywacji, np. ze względu na wiek. Czas – 5 minut:

Młodzież:	**Osoby w wieku średnim:**	**Emeryci:**
Edukacja	Sposób na samorealizację	Potrzeba bycia aktywnym
Zdobycie doświadczenia	Odreagowanie stresów zawodowych	Chęć podzielenia się doświadczeniem i wiedzą,
Ciekawość świata	Przeciwwaga w stosunku do trudów dnia codziennego,	Potrzeba kontaktu z ludźmi
Poszukiwanie własnej tożsamości	„humanizacja życia”	Możliwość rozwoju nigdy nierealizowanych pasji
Sposób na poszukiwanie pracy		
Poligon doświadczalny przed wkroczeniem w dorosłe życie		

OD PROBLEMU DO PROJEKTU – PRACA METODĄ PROJEKTU

CELE EDUKACYJNE:

- poznanie metody pracy projektem i logiki projektowej pomocnej przy organizacji akcji społecznych.

METODY:

- praca w grupach,
- przygotowanie plakatów.

MATERIAŁY:

- markery,
- kredki,
- papier flipchart,
- załącznik nr 1 i 2,
- ewentualnie: zdjęcie przykładowego hotelu dla owadów.

CZAS: 45 min.

PRZEBIEG ĆWICZENIA:

1. Prowadzący przedstawia temat lekcji.
2. Prowadzący dzieli uczestników na 4 grupy. Każdej grupie wręcza zał. nr 1 oraz jedno z poniższych zadań (grupa może wylosować karteczkę z zadaniem):

   a) Jesteście grupą uczniów, którym nauczyciel zlecił zorganizowanie akcji promującej Szkolne Koło Wolontariatu i zachęcenie uczniów do przyłączenie się do wolontariatu.

   1. Jak zorganizujecie akcję? Co jest Wam potrzebne? O czym musicie pamiętać? Jak podzielicie się zadaniami? – Odpowiedzcie na pytania z załącznika nr 1, które pomogą Wam uwzględnić najważniejsze rzeczy.
   2. Przygotujcie plakat, prezentujący projekt akcji wraz ze wszystkimi potrzebnymi informacjami.

   b) Jest 15 października. Jesteście grupą znajomych ze szkoły i postanowiliście z okazji zorganizować zbiórkę słodyczy dla dzieci z pobliskiego Domu Dziecka.

   1. Jak zorganizujecie zbiórkę? Co jest Wam potrzebne? O czym musicie pamiętać? Jak podzielicie się zadaniami? – Odpowiedzcie na pytania z załącznika nr 1, które pomogą Wam uwzględnić najważniejsze rzeczy.

2. Przygotujcie plakat, prezentujący projekt akcji wraz ze wszystkimi potrzebnymi informacjami.

c) Jesteście grupą uczniów, którzy chcą zorganizować spotkanie wigilijne z niespodzianką dla seniorów z zaprzyjaźnionego Domu Pomocy Społecznej.

1. Jak zorganizujecie spotkanie? Co będzie niespodzianką? Co jest Wam potrzebne? O czym musicie pamiętać? Jak podzielicie się zadaniami? – Odpowiedzcie na pytania z załącznika nr 1, które pomogą Wam uwzględnić najważniejsze rzeczy.

2. Przygotujcie plakat, prezentujący projekt akcji wraz ze wszystkimi potrzebnymi informacjami.

d) Jesteście grupą znajomych, która fascynuje się życiem owadów, postanowiliście zbudować hotel dla owadów, który stanie w szkolnym ogródku, po to, by każdy mógł obserwować i poznawać świat tych małych, interesujących zwierząt.

1. Jak przygotujecie hotel? Czy wiecie jak on wygląda? Jeśli nie, upewnijcie się przed rozpoczęciem prac. Co jest Wam potrzebne? O czym musicie pamiętać? Jak podzielicie się zadaniami? – Odpowiedzcie na pytania z załącznika nr 1, które pomogą Wam uwzględnić najważniejsze rzeczy.

2. Przygotujcie plakat, prezentujący projekt hotelu wraz ze wszystkimi potrzebnymi informacjami.

3. Każda grupa ma 25 minut na opracowanie pomysłu, a następnie 10 minut na podsumowanie.

4. Trener podsumowuje efekty prac, podkreślając najważniejsze elementy metody projektowej z zał. nr 2. Każdy uczestnik powinien dostać wydrukowany egzemplarz załącznika nr 2. Czas – 5 minut

Zał. 1 SCHEMAT AKCJI

Przygotowując akcję, koniecznie musicie odpowiedzieć na poniższe pytania i ustalić:

KTO JEST INICJATOREM-KOORDYNATOREM?	
CO? (cel akcji)	
CO? (tytuł akcji)	
KIEDY	
W JAKICH GODZINACH?	
GODZINA ZBIÓRKI DLA ORGANIZATORÓW PRZED ROZPOCZĘCIEM AKCJI	
GODZINA ROZPOCZĘCIA AKCJI	
ORIENTACYJNA GODZINA ZAKOŃCZENIA AKCJI	
GDZIE?	
MIEJSCE SPOTKANIA ORGANIZATORÓW	
DLA KOGO?	
W JAKIM WIEKU SĄ UCZESTNICY, DLA KTÓRYCH ORAGNIZUJEMY AKCJĘ	
ILU ICH JEST?	
JAKIE SĄ CECHY CHARAKTERYSTCZNE TEJ GRUPY?	
ILU POTZREBUJEMY WOLONTARIUSZY DO WYKONANIA AKCJI:	

ZADANIA	KTO JEST ODPOWIEDZIALNY	JAKIE MATERIAŁY SĄ POTRZEBNE, KTO JE PRZYNIESIE?

Zał. 2 ELEMENTARZ PROJEKTU – metoda pracą projektu

czyli… NAD CZYM MUSIMY SIĘ ZASTANOWIĆ, ABY PRZYGOTOWAĆ DOBRY PROJEKT, KTÓRY MA SZANSĘ NA REALIZACJĘ BEZ KOMPLIKACJI

Krok 1

Musimy zidentyfikować problem w naszym otoczeniu, który chcemy rozwiązać lub potrzebę (społecznie użyteczną), którą chcemy zaspokoić dzięki realizacji projektu.
Warto tu zastanowić się nad przyczynami i skutkami danej sytuacji.

Krok 2

Bardzo ważne jest określenie grupy adresatów – osób, których chcemy wesprzeć poprzez ten projekt.

Krok 3

Jaki jest cel projektu, czyli do jakiej zmiany dążymy? Co chcemy, aby się zmieniło – oczywiście pozytywnie.

Krok 4

Musimy opisać sposób realizacji projektu, czyli jakie działania chcemy podjąć, aby osiągnąć cel oraz czas, w jakim chcemy to zrobić

Krok 5

Jaki będzie efekt podjętych działań?

Krok 6

Musimy się zastanowić, jakie mamy fundusze na realizację i/lub skąd możemy pozyskać potrzebne środki.

Krok 7

Zastanówmy się, jakie mamy zasoby: rzeczowe (np. bezpłatna sala, komputery, itp.), kontakty, itd.

CO TO JEST ORGANIZACJA POZARZĄDOWA I W JAKI SPOSÓB DZIAŁA?

CELE EDUKACYJNE:

- poznanie specyfiki działania organizacji pozarządowych,
- rodzaje organizacji.

METODY:

- praca w grupach,
- miniwykład.

MATERIAŁY:

- markery,
- kredki,
- papier flipchart,
- żółta taśma,
- załącznik nr 1.

CZAS: 45 minut

PRZEBIEG ĆWICZENIA:

1. Przedstawienie tematu warsztatu.
2. Uczestnicy i uczestniczki zostają podzieleni na mniejsze zespoły w zależności od wielkości (zespół nie mniejszy niż 4 osoby).
3. Każdy zespół otrzymuje: markery, kredki, papier do flipcharta oraz opis jednej z organizacji z załącznika nr 1. Czas przygotowania – 20 minut.
4. Zespoły przygotowują plakaty, odpowiadając na pytania z załącznika, a następnie je prezentują. Czas prezentacji – 15 minut.
5. Trener/trenerka podsumowuje ćwiczenie. Czas podsumowania – 10 minut (załącznik nr 2 to treść podsumowania).

Załącznik nr 1

Grupa 1

Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne „Teatr Grodzki" (www.teatrgrodzki.pl)

Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne „Teatr Grodzki" zostało założone w Bielsku-Białej w 1999 roku z inicjatywy grupy entuzjastów: artystów, aktorów i edukatorów.

Stowarzyszenie prowadzi programy edukacyjne i artystyczne dla dzieci i młodzieży w trudnej sytuacji życiowej, dla osób niepełnosprawnych, ofiar uzależnień, osób uzależnionych, osób starszych i innych grup potrzebujących wsparcia.

W ciągu działalności Stowarzyszenie „Teatr Grodzki" zorganizowało sesje szkoleniowe dla nauczycieli, trenerów i terapeutów z całej Polski oraz wydało wiele książek, filmów i czasopism na temat: terapii przez sztukę, teatru amatorskiego i edukacji społecznej. Stowarzyszenie organizuje konferencje, spotkania integracyjne oraz przeglądy twórczości amatorskiej, takie jak cykliczne Beskidzkie Święto Małych i Dużych czy Gala Wolontariatu.

Prowadzi dwa Zakłady Aktywności Zawodowej: Drukarnię w Bielsku-Białej i Ośrodek Wypoczynkowy w Lalikach, zatrudniając 62 osoby z niepełnosprawnością oraz Warsztat Terapii Zajęciowej „Jesteś potrzebny" w Bielsku-Białej dla 30 uczestników.

Ważnym elementem działalności Stowarzyszenia jest prowadzenie Centrum Wolontariatu, które należy do Ogólnopolskiej Sieci Centrów Wolontariatu. Jego rolą jest pośrednictwo pomiędzy osobami potrzebującymi wsparcia a wolontariuszami.

Prowadzi również:

Centrum Asystentury Społecznej, gdzie osoby z niepełnosprawnościami mogą skorzystać ze wsparcia asystenta w codziennym funkcjonowaniu, szkoleń, doradztwa psychologicznego, zawodowego, a także otrzymują wsparcie w znalezieniu pracy.

Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej OWES – wsparcie organizacji pozarządowych w ich funkcjonowaniu, pozyskiwaniu funduszy, wsparcie dla osób chcących założyć organizację pozarządową lub włączyć się w aktywność społeczną.

BSA „Teatr Grodzki" prowadzi działalność głównie w województwie śląskim i małopolskim, a także przeprowadza szkolenia, warsztaty i spotkania partnerskie w innych krajach, takich jak Litwa, Słowacja, Czechy, Niemcy, Finlandia i Włochy.

Stowarzyszenie jest laureatem nagród i wyróżnień otrzymanych za swoją działalność. Są wśród nich: Nagroda Ministra Kultury w konkursie "Bliżej Teatru", "Złota Superata" – nagroda przyznawana za wybitne osiągnięcia w dziedzinie kultury i sztuki w Województwie Śląskim.

„Teatr Grodzki" poszczególne inicjatywy realizuje w ramach projektów, na które zdobywa dofinansowanie w lokalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych konkursach oraz poprzez środki przekazane od sponsorów i darczyńców. Stowarzyszenie BSA „Teatr Grodzki" jest Organizacją Pożytku Publicznego, dzięki czemu może otrzymywać 1 % podatku dochodowego od osób fizycznych.

Zadanie

Na podstawie powyższych informacji przygotujcie plakat prezentujący fundację w oparciu o następujące pytania, jeśli okażą się niewystarczające, wykorzystajcie Internet, by znaleźć dodatkowe informacje:

1. **Czym zajmuje się organizacja?**
2. **Na rzecz, jakich osób działa?**
3. **Na jakim terenie realizuje swoje działania**
4. **Jakie przykłady działań możecie wymienić?**
5. **Skąd pozyskuje środki i na co je przeznacza?**

Grupa 2

Żywiecka Fundacja Rozwoju (www.zfr.beskidy.org.pl)

Fundacja rozpoczęła swoją działalność w dniu 14 stycznia 2003 roku. Powstanie Fundacji miało na celu zaktywizowania mieszkańców ulicy Niwy w Żywcu, aby poprawić jakość ulicy

Żywiecka Fundacja Rozwoju jest pierwszą organizacją pozarządową w Beskidzie, ufundowaną przez polskich i słowackich działaczy rozwoju lokalnego. W grudniu 2002 r. Fundacja dostała dwa zestawy komputerowe na wyposażenie Mini Centrum Rozwoju dla dzieci z ul. Niwy w ramach projektu „Zapomniana ulica".

Obecnie Fundacja realizuje program **Działaj Lokalnie** –realizowany przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce i Żywiecką Fundację Rozwoju na terenie powiatu żywieckiego. Jest to program grantowy dedykowany organizacjom pozarządowym i grupom nieformalnych, które chcą podejmować działania na rzecz dobra wspólnego, chcą zmieniać swoją rzeczywistość.

Coolturalny Żywiec – to aplikacja, w której na bieżąco pojawiają się wydarzenia kulturalne, rozrywkowe, szkoleniowe z Żywca i okolic.

Smartfonem w czad – projekt uruchomienia aplikacji mobilnej wspomagającej informacyjnie mieszkańców Żywca – użytkowników aplikacji – o jakości powietrza w Żywcu.

Projekt „Żywiec z Pasją"– który pomaga w sfinansowaniu programu stypendialnego Żywieckiej Fundacji Rozwoju, skierowanej do ludzi z Pasją z Żywiecczyzny. W skład programu wchodzą tzw. Produkty z Pasją (Bułka z Pasją, Kawa z Pasją, Pizza z Pasją, Miodki z Pasją, Burger z Pasją, Tagine z Pasją, Śniadanie z Pasją), z których część zysku jest przekazywana dla Fundacji na stypendia

Youth Bank żywiecki – to program skierowany do młodzieży w wieku 15-20 lat, nakierowany przede wszystkim na rozwój osobisty, który uczy młodzież nowych umiejętności – pracy zespołowej, rozwiązywania problemów, podejmowania procesów decyzyjnych, negocjacji, promocji, umiejętności zaprezentowania własnych idei, wartości i wiele, wiele więcej. Zadania dla młodzieży**:** diagnoza społeczna, która pozwoli określić, jakie zmiany są potrzebne w naszej społeczności, pozyskiwanie funduszy na konkurs grantowy adresowany do naszych kolegów/koleżanek w wieku 15-20 lat, ogłoszenie i realizacja konkursu, w tym najtrudniejsza część wybór i dofinansowanie wniosków na inicjatywy młodzieżowe, czuwanie nad prawidłową realizacją i rozliczeniem dofinansowanych projektów

Żywiecki Konkurs Debat Oksfordzkich – to jedna z aktywnych metod nieformalnego uczenia dzieci i młodzieży, głównie zwracająca uwagę na ważne tematy społeczne. Żywieckie Debaty są poświęcone Prawom Człowieka i realizowane są w ramach Międzynarodowego Przeglądu Filmów Dokumentalnych o prawach człowieka „Watch Docs"

Centrum Integracji Społecznej – aktywizowanie zawodowe osób bezrobotnych i z niepełnosprawnością poprzez uczestnictwo w pracowniach: budowlanej, opiekuńczej, krawieckiej i sprzątającej, tak, aby mogły powrócić na rynek pracy i znaleźć zatrudnienie.

Żywiecka Fundacja Rozwoju swoją działalność finansuje poprzez darowizny od osób fizycznych, z 1% podatku, z dotacji ze środków krajowych i zagranicznych, z Produktów z Pasją, a także poprzez stronę FaniMani – polega to na tym, że robiąc zakupy online poprzez stronę FaniMani, sklep przekazuje część wartości Twoich zakupów wybranej przez Ciebie organizacji. I co najlepsze – pomagasz za darmo, bo płacisz tyle, co zawsze!

Zadanie

Na podstawie powyższych informacji przygotujcie plakat prezentujący fundację w oparciu o następujące pytania, jeśli okażą się niewystarczające – wykorzystajcie Internet, by znaleźć dodatkowe informacje:

1. **Czym zajmuje się organizacja?**
2. **Na rzecz, jakich osób działa?**
3. **Na jakim terenie realizuje swoje działania**
4. **Jakie przykłady działań możecie wymienić?**
5. **Skąd pozyskuje środki i na co je przeznacza?**

Grupa 3

Fundacja K2 została założona w 2013 roku. Fundacja założyła zajmuje się m.in. popularyzację sportów obronnych, pracą społeczno-wychowawczą z dziećmi i młodzieżą z zastosowaniem skautowych form pracy, propagowaniem edukacji dla bezpieczeństwa oraz poprawą bezpieczeństwa publicznego w Polsce.

Bezpieczeństwo jednak jest priorytetem działań.

Aby żyć bezpiecznie wystarczy przestrzegać trzech podstawowych zasad:

- potrafić przewidzieć niebezpieczeństwo,
- stosować działania zapobiegawcze,
- umieć reagować w czasie zagrożenia.

I właśnie tego chcemy nauczać w ramach działań statutowych Fundacji K2. Właśnie, dlatego powstał I.C.E. System (I.C.E. czyli In Case Of Emergency – W Nagłym Wypadku).

Fundacja prowadzi działania w zakresie:

Kondycja Fizyczna – w nagłym wypadku to właśnie od kondycji fizycznej zależeć będzie nasze bezpieczeństwo lub bezpieczeństwo osób nam najbliższych. Jeśli więc myślisz, że twoja kondycja fizyczna nie ma żadnego znaczenia to zastanów się, co zrobisz, jeśli będziesz nagle musiał uciekać przed napastnikiem lub przenieść w bezpieczne miejsce osobę najbliższą.

Bezpieczeństwo Osobiste – w nagłym wypadku zastosowanie odpowiednich procedur pomoże załagodzić sytuację. Uczymy, jak unikać takich sytuacji i jak nie stać się ofiarą. Trzeba rozwijać umiejętności profilaktycznych zachowań, aby nie dać się pokonać losowi, ani tym, którzy usiłują stosować wobec nas jakąkolwiek przemoc lub agresję.

Samoobrona – program został stworzony dla ludzi chcących sobie poradzić w nagłym wypadku, w sytuacji zagrożenia utratą zdrowia lub życia. Chcących bronić siebie lub swoich bliskich. Każdy ma prawo do obrony przed fizycznym atakiem. Jeśli człowiek zrobił już wszystko, co w jego mocy, by uniknąć konfliktu – to musi w końcu stanąć do walki i to z pełnym zaangażowaniem.

Survival – czyli sztuka przetrwania w nagłym wypadku na łonie natury lub w cywilizacji. Uczymy jak radzić sobie w trudnych i nietypowych sytuacjach. Survival to nie tylko umiejętność rozpalania i podtrzymywania ognia, czy zbudowania improwizowanego schronienia. Survival to elastyczność oraz umiejętność dostosowania się do istniejących warunków. Jest to także pozytywne myślenie, kreatywność i zaradność życiowa. To praca czasem w trudnych, niesprzyjających warunkach terenowych, to praca z ograniczonymi środkami czy narzędziami. To wszystko potrzebne jest w codziennym życiu nie tylko naszym dzieciom, ale i nam, dorosłym.

Pierwsza Pomoc Przedmedyczna – w nagłym wypadku znajomość zasad pierwszej pomocy przedmedycznej ma nieocenione znaczenie. Do czasu przybycia profesjonalnych służb ratunkowych, to przeszkoleni w zakresie PPP świadkowie wypadku mogą ograniczyć skutki urazów, a nawet uratować życie poszkodowanych poprzez właściwe udzielenie pomocy.

Powyższe działania skierowane są do: młodzieży szkolnej, służb mundurowych, kobiet i dla każdej osoby, której zależy na jej bezpieczeństwie osobistym. Swoim zasięgiem Fundacja obejmuje całą Polskę.

Fundacja pozyskuje środki z odpłatnej działalności statutowej, z grantów z Urzędu miasta Żywiec, starostwa powiatowego w Żywcu, od sponsorów, z Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Sportu.

Zadanie

Na podstawie powyższych informacji przygotujcie plakat prezentujący organizację w oparciu o następujące pytania. Jeśli okażą się niewystarczające – wykorzystajcie Internet, by znaleźć dodatkowe informacje:

1. **Czym zajmuje się organizacja?**
2. **Na rzecz, jakich osób działa?**
3. **Na jakim terenie realizuje swoje działania**
4. **Jakie przykłady działań możecie wymienić?**
5. **Skąd pozyskuje środki i na co je przeznacza?**

Grupa 4

Towarzystwo Sportów Górskich „MŁÓCKARNIA”

Towarzystwo Sportów Górskich „Młóckarnia” powstało w marcu 2014 roku w Rajczy, z inicjatywy grupy pasjonatów gór, sportu i turystyki aktywnej. Głównym celem stowarzyszenia jest prowadzenie, rozwijanie oraz popieranie wszelkiej działalności górskiej. Członkowie „Młóckarni” zajmują się m.in.: wspinaczką, biegami górskimi, taternictwem, alpinizmem, narciarstwem wysokogórskim, kolarstwem górskim i snowboardem. Wiele swojej uwagi poświęcają również ochronie środowiska naturalnego i krajobrazu gór. Zamiarem stowarzyszenia jest zrzeszanie nie tylko ludzi związanych bezpośrednio z górami, ale również takich, którzy interesują się i aktywnie zajmują problematyką górską. TSG „Młóckarnia” działała wcześniej jako grupa nieformalna. Grupa realizuje różnego rodzaju projekty już od 2010 roku na terenie Beskidów i Tatr. Do tej pory były to m. in.:

- Wybudowanie bouldera w Rajczy – obiektu do wspinaczki bez asekuracji, oraz zorganizowanie zawodów boulderowych dla dzieci i młodzieży z Polski i Czech.
- Organizacja wakacji wspinaczkowych dla młodzieży z gminy Rajcza w Jurze Krakowsko-Częstochowskiej oraz w Czechach z udziałem członków „Młóckarni”.
- Budowa ścianki wspinaczkowej w Rajczy oraz prowadzenie sekcji wspinaczkowej dla dzieci i dorosłych.
- Przeprowadzenie szkolenia wspinaczkowego na ściance oraz szkolenia zimowego w Tatrach Słowackich w ramach projektu „Climbing for All”.
- Realizacja projektu „Zróbmy S'hałas! – Alternatywne schroniska w górach”, którego celem było odnowienie i udostępnienie do bezpłatnego korzystania starych bacówek – szałasów znajdujących się w okolicznych górach.
- Realizacja projektu „Ski Tourowa zima – Pump Trackowe lato” – efektem było wybudowanie na terenie Rajczy toru rowerowego z przeszkodami (pump track'a) oraz organizacja zawodów rowerowych.
- Czyste Beskidy – przez jeden dzień, grupy wolontariuszy na wyznaczonych szlakach w Beskidach zbierają śmieci i propagują dbanie o czystość na tym terenie.

Stowarzyszenie pozyskuje środki ze składek członkowskich, od sponsorów, z grantów z Gminy Rajcza, z programu Działaj Lokalnie

Zadanie

Na podstawie powyższych informacji przygotujcie plakat prezentujący fundację w oparciu o następujące pytania, jeśli okażą się niewystarczające – wykorzystajcie Internet, by znaleźć dodatkowe informacje:

1. **Czym zajmuje się organizacja?**
2. **Na rzecz, jakich osób działa?**
3. **Na jakim terenie realizuje swoje działania**
4. **Jakie przykłady działań możecie wymienić?**
5. **Skąd pozyskuje środki i na co je przeznacza?**

Grupa 5

Fundacja Braci Golec

Fundacja zaczęła się od marzenia. Łukasz Golec i Paweł Golec, liderzy zespołu Golec ᵘOrkiestra pragnęli, by każdy utalentowany młody człowiek – niezależnie od pochodzenia – mógł realizować swoje pasje muzyczne. W 2003 roku postanowili to marzenie urzeczywistnić, zakładając fundację. Obecnie fundacja jest prężnie działającą organizacją pozarządową, która każdego roku pomaga rozwijać muzyczne talenty, ucząc swoich podopiecznych gry na instrumentach i śpiewu góralskiego. Działania prowadzone są głównie na terenie powiatu żywieckiego.

Działania Fundacji:

Ogniska Twórczości Artystycznej (OTA) to duże twórcze rodziny, w których wspólnie uczy się, bawi, wspiera i rozwija. OTA Uczą śpiewu góralskiego i gry na instrumentach ludowych charakterystycznych dla regionu karpackiego, takich jak: skrzypce, basy, heligonki, dudy żywieckie. Bawią się, bo muzyka zawsze daje radość i budzi pozytywne emocje. Dzieci i młodzież wspierają się wzajemnie poprzez bycie ze sobą, kontakty zarówno z rówieśnikami, jak i autorytetami. Rozwijają się przez odkrywanie i szlifowanie talentu, zdobywanie konkretnej umiejętności, a jednocześnie poznawanie rodzimej kultury regionalnej oraz uwrażliwianie na jej piękno i wartości. Ogniska skupiają obecnie około 150 młodych i uzdolnionych mieszkańców Żywiecczyzny.
Również osoby niezwiązane z edukacją muzyczną mogą włączyć się w działania artystyczne. Specjalnie z myślą o nich powstały dwie inicjatywy Fundacji Braci Golec. Pierwsza to „Koncertowo na ludowo", która polega na możliwości organizacji koncertów w wykonaniu podopiecznych fundacji. „Warsztatowo na ludowo", czyli dodatkowe warsztaty dla osób nienależących do Ognisk Twórczości Artystycznej ani niedziałających przy fundacji (tzw. osoby z zewnątrz). Podczas warsztatów, każdy uczestnik ma okazję, by wspólnie tworzyć muzykę, nauczyć się techniki tradycyjnego grania i śpiewu, a przy tym poczuć się częścią wspólnoty.
Fundacja prowadzi także działalność wydawniczą, w ramach której ukazały się: seria *Stroje ludowe w Karpatach polskich*, a w niej: *Mieszczański strój żywiecki* (2007), *Strój górali śląskich* (2008), *Strój górali żywieckich* (2009), *Strój górali podhalańskich* (2011) oraz *Strój cieszyński* (2014). Kolejne zaplanowane tomy to: *Strój górali babiogórskich*, *Strój górali orawskich*, *Strój górali spiskich* oraz *Strój górali sądeckich i pienińskich*.

Fundacja prowadzi też zbiórki na rzecz chorych dzieci.

Fundacja pozyskuje środki m.in. z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowego Centrum Kultury i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, od firm i od osób prywatnych, a także z działalności odpłatnej pożytku publicznego. Gminy współfinansują działania edukacyjne, a szkoły wspierają przez nieodpłatne udostępnianie sal lekcyjnych.

Zadanie
Na podstawie powyższych informacji przygotujcie plakat prezentujący fundację w oparciu o następujące pytania, jeśli okażą się niewystarczające – wykorzystajcie Internet, by znaleźć dodatkowe informacje:

1. **Czym zajmuje się organizacja?**
2. **Na rzecz, jakich osób działa?**
3. **Na jakim terenie realizuje swoje działania**
4. **Jakie przykłady działań możecie wymienić?**
5. **Skąd pozyskuje środki i na co je przeznacza?**

Grupa 6

Fundacja Pozytywnych Zmian

Krok za krokiem do świata bez przemocy kontrolujemy, edukujemy, pomagamy. Fundacja Pozytywnych Zmian to organizacja antyprzemocowa i strażnicza, która powstała w 2012 roku w Bielsku-Białej z inicjatywy Anny Chęć i Aliny Kuli. Celem Fundacji jest budowa społeczeństwa obywatelskiego wolnego od przemocy, opartego na równości kobiet i mężczyzn. Najważniejszymi wartościami Fundacji są równość, różnorodność i szacunek.
Trzy podstawowe obszary działań Fundacji Pozytywnych Zmian to:

- **edukacja i profilaktyka antyprzemocowa** – przemocy najlepiej przeciwdziałać zanim jeszcze zdąży się pojawić. Fundacja nieustannie wspiera kobiety i dziewczyny w ich osobistym rozwoju przez wzmacnianie ich poczucia własnej wartości. Używając do tego celu bardzo różnych narzędzi, takich jak np. edukacja muzyczna (organizacja obozów muzycznych dla dziewczyn – Karioka Girls Rock Camp Beskidy). Wraz z ekspertkami i ekspertami tworzy rekomendacje i propozycje pozytywnych zmian w celu ochrony praw kobiet doświadczających przemocy.
- **zwalczanie przemocy** – udzielanie zarówno konkretnej pomocy kobietom i dziewczynom doświadczającym przemocy, jak również wzmacnianie je oraz podnoszenie świadomości społecznej na temat przemocy. Udziela wsparcia psychologicznego i prawnego kobietom doświadczającym przemocy, zwłaszcza tym, które nie znalazły go nigdzie indziej.
- **kontrola obywatelska** – sprawdzanie, jak działają instytucje publiczne. Monitoruje aktywność gmin, sądów i innych instytucji związanych z udzielaniem pomocy kobietom doświadczającym przemocy. Poprzez dostęp do informacji publicznej i działania strażnicze wzmacniają społeczeństwo, którego instytucje powinny faktycznie służyć obywatelkom i obywatelom.

Fundacja Pozytywnych Zmian jest członkinią Koalicji Przeciwko Mowie Nienawiści, Koalicji na rzecz Edukacji Antydyskryminacyjnej oraz międzynarodowej sieci Girls Rock Camp Alliance.

Przykładowe projekty:

SZANUJĘ, BEZPIECZEŃSTWO BUDUJĘ – najlepszą metodą przeciwdziałania przemocy jest jej zapobieganie. Projekt przewidywał działania profilaktyczno-edukacyjne pn. „Szanuję, bezpieczeństwo buduję". W Bielsku-Białej, Katowicach, Żywcu i Zawierciu przeprowadzono warsztaty WenDo dla dziewczynek, spektakle teatralne w formie bajki profilaktycznej dla najmłodszych oraz warsztat antyprzemocowy dla osób zajmujących się edukacją dzieci i młodzieży.

ARTYKUŁ 207 KK – MONITORING ŚLĄSKICH SĄDÓW – działania dotyczące monitorowania sądów Fundacja Pozytywnych Zmian rozpoczęła we wrześniu 2014 roku, projektem pod nazwą "Art. 207 kk – znęcanie się nad osobą najbliższą – monitoring śląskich sądów". Przeprowadzono monitoring sądów rejonowych na terenie woj. śląskiego w zakresie wyroków sądowych wydanych z art. 207 kodeksu karnego tj. znęcanie się nad osobą najbliższą, wydanych w latach 2012-2014. Porównano z danymi z całej Polski.

Fundacja pozyskuje środki m.in. z darowizn, 1% podatku dochodowego, z działalności odpłatnej z dotacji np. z funduszy Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe, z Fundacji Batorego, z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego,

Zadanie

Na podstawie powyższych informacji przygotujcie plakat prezentujący fundację w oparciu o następujące pytania, jeśli okażą się niewystarczające – wykorzystajcie Internet, by znaleźć dodatkowe informacje:

1. **Czym zajmuje się organizacja?**
2. **Na rzecz, jakich osób działa?**
3. **Na jakim terenie realizuje swoje działania**
4. **Jakie przykłady działań możecie wymienić?**
5. **Skąd pozyskuje środki i na co je przeznacza?**

Załącznik nr 2.

Trener/trenerka podaje podstawowe informacje nt.:

Organizacje pozarządowe to nazwa stosowana wobec ogółu organizacji pozarządowych. Określenie nawiązuje do podziału dzielącego aktywność społeczno-gospodarczą nowoczesnych państw demokratycznych na trzy sektory. Tak więc obok instytucji państwa (administracji publicznej, sektora państwowego – pierwszego sektora) oraz podmiotów nastawionych na zysk (biznesu, sektora prywatnego – drugiego sektora) istnieją organizacje, które ani nie są nastawione na zysk (non-profit), ani nie stanowią elementu struktury państwa – są zatem trzecim sektorem.

Inne nazwy:

- NGO ang. non- government organization
- III sektor

Podstawowe organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenia
- Fundacje
- Kluby sportowe
- Spółdzielnie Socjalne
- Związki wyznaniowe

FUNDACJA – instytucja, której podstawą jest majątek przeznaczony przez jej założyciela na określony cel (dobroczynny, kulturalny, itp.).

STOWARZYSZENIE – dobrowolne, samorządne, trwałe zrzeszenie o celach niezarobkowych (definicja wg. Ustawy *Prawo o stowarzyszeniach*). Dobrowolność stowarzyszenia polega na swobodzie tworzenia stowarzyszeń, dobrowolności przystąpienia do istniejącego stowarzyszenia oraz na nieograniczonej swobodzie wystąpienia ze stowarzyszenia.

Dwa rodzaje stowarzyszeń:

- Zarejestrowane w KRS
- Zwykłe

Możliwości zaangażowania się w działalność organizacji pozarządowych:

- Członek/członkini w przypadku stowarzyszenia
- Wejść w organy, takie jak zarząd, czy rada w przypadku Fundacji
- Pracownik/Pracownica
- Wolontariusz/Wolontariuszka

Organizacje pozarządowe działają w następujących sferach, które zajmują się również podstawowymi problemami społecznymi:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
- działalności na rzecz integracji oraz reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- działalności charytatywnej,
- podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego,
- ochrony i promocji zdrowia,
- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych,
- działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn,
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym,

- działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości,
- działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania,
- działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- turystyki i krajoznawstwa,
- porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji,
- udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego,
- ratownictwa i ochrony ludności,
- pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą,
- upowszechniania i ochrony praw konsumentów,
- działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami,
- promocji i organizacji wolontariatu,
- pomocy Polonii i Polakom za granicą,
- promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą,
- działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka,
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

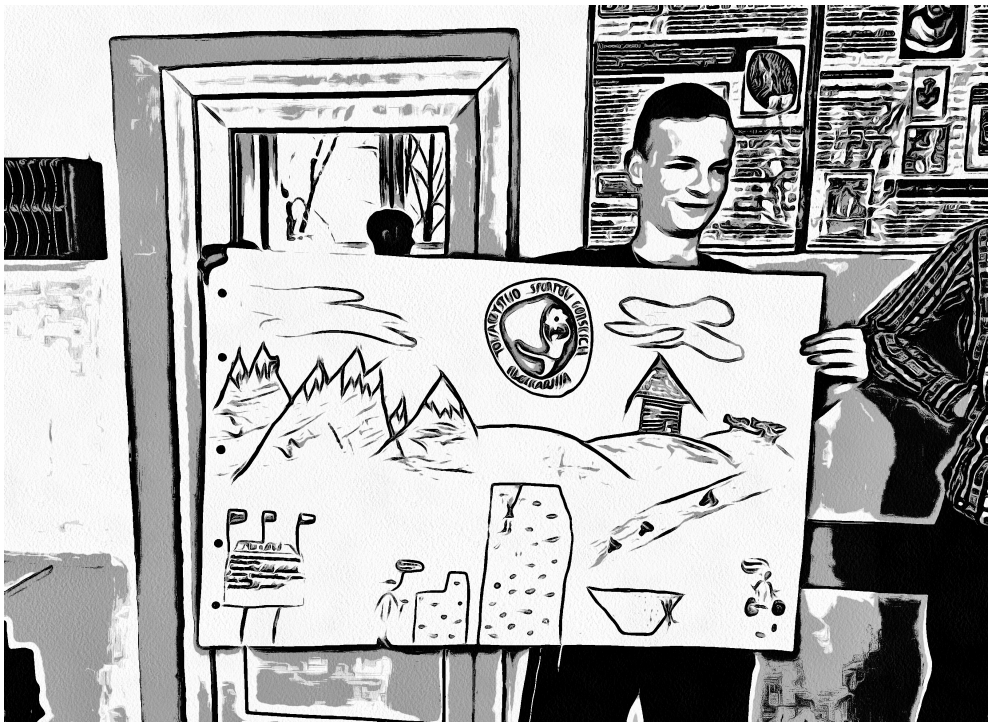

PO CO LUDZIE SIĘ ZRZESZAJĄ? CO TO JEST UCZESTNICTWO SPOŁECZNE?

CELE EDUKACYJNE:

- uzyskanie wiedzy nt. motywacji ludzi do zrzeszania się, do uczestnictwa społecznego,
- poznanie, w jaki sposób można się rozwijać.

METODY:

- praca w grupach,
- uproszczone World Cafe (tworzy się stoliki eksperckie, przy których zmieniają się uczestnicy).

MATERIAŁY:

- markery – 5 kolorów,
- papier flipchart,
- papierowa taśma,

CZAS: **45 minut**

PRZEBIEG ĆWICZENIA:

1. Trener/trenerka przed zajęciami wiesza na ścianie, w różnych częściach sali, 5 ponumerowanych flipchartów z następującymi tematami:
   - Dlaczego warto działać wspólnie?
   - Jakie koszty ponoszę uczestnicząc z innym w akcjach społecznych?
   - Przykłady wspólnych działań podejmowanych przez młodzież.
   - W jaki sposób mogę się angażować społecznie?
   - W jaki sposób stworzyć grupę do wspólnego działania społecznego? W jaki sposób dołączyć do grupy podejmującej wspólne działanie społeczne?
2. Trener/trenerka dzieli grupę na 5 zespołów (uczestnicy i uczestniczki losują karteczki z numerami od 1 do 5), każdy zespół zgodnie z wylosowanym numerem staje przy konkretnym flipcharcie. Następnie grupy dostają marker i rozmawia na wybrany temat/pytanie, zapisując swoje odpowiedzi. Po 6-ciu minutach następuje zmiana, zespoły przesuwają się w prawo do kolejnego flipcharta i uzupełniają go o swoje pomysły. Zmiana następuje 5 razy, aż każdy zespół wróci do swojego pierwszego flipcharta. Czas trwania – 30 minut.
3. Każdy zespół podsumowuje informacje ze swojego flipcharta. Czas – 10 minut.
4. Trener/trenerka podsumowuje ćwiczenie. Czas podsumowania – 5 minut

ROZWÓJ OSOBISTY – NA CZYM POLEGA EDUKACJA POZAFORMALNA I JAKIE SĄ JEJ KORZYŚCI?

CELE EDUKACYJNE:

- autorefleksja uczestników i uczestniczek,
- poznanie swoich zasobów, mocnych i słabych stron, przełamanie lodów.

METODY:

- praca indywidualna,
- miniwykład.

MATERIAŁY:

- markery,
- kredki,
- kartki A4.

CZAS: **45 minut**

PRZEBIEG ĆWICZEŃ:

1) Trener/trenerka przedstawia temat warsztatu, podczas których uczestnicy wezmą udział w dwóch ćwiczeniach.

   a) Każdy/każda uczestnik/uczestniczka otrzymuje: markery, kredki, kartkę A4, następnie na kartce ma odrysować swoją rękę. Każdy palec to jedna rzecz nt. uczestnika/uczestniczki. Czas:10 minut.

   b) Trener/trenerka prosi o zapisanie odpowiedzi na następujące pytania:

      - palec 1 – imię uczestnika/uczestniczki.
      - palec 2 – jedno słowo, które Cię opisuje, może to być cecha charakteru, jakieś porównanie
      - palec 3 – z czym Ci się kojarzy edukacja pozaformalna?
      - palec 4 – ważna dla Ciebie osoba?
      - palec 5 – coś, czego inni o Tobie nie wiedzą, jakaś Twoja tajemnica?

   c) Każdy uczestnik czyta swoje odpowiedzi. Sugestia: trener/trenerka też odpowiada, ale jako ostatni/a. Czas – 12 minut.

d) Trener/trenerka podsumowuje ćwiczenie. Tłumaczy czym jest edukacja pozaformalna. Czas podsumowania – 3 minuty.

2. Trener/trenerka przedstawia temat drugiego ćwiczenia, czyli poznanie przez uczestników/uczestniczki swoich zasobów, mocnych i słabych stron.

a) Każdy uczestnik/uczestniczka otrzymuje: markery, kredki, kartkę A4, następnie na kartce ma narysować wersję samego/samej siebie tzw. „Mini JA ” oraz narysować: po lewej stronie symbolicznie swoje mocne strony (umiejętności, kompetencje, talenty, cechy), a po prawej takie rzeczy, nad którymi powinien jeszcze popracować. Czas – 10 minut.

b) Każdy uczestnik/uczestniczka wiesza swój portret, a następnie dzieli się z grupą swoją jedną mocną stroną i jednym obszarem do pracy. Czas – 8 minut.

c) Trener/Trenerka podsumowuje ćwiczenie i tłumaczy uczestnikom jaki wpływ ma edukacja pozaformalna na obszary do pracy, a także jak wzmacnia mocne strony. Czas podsumowania – 2 minuty.

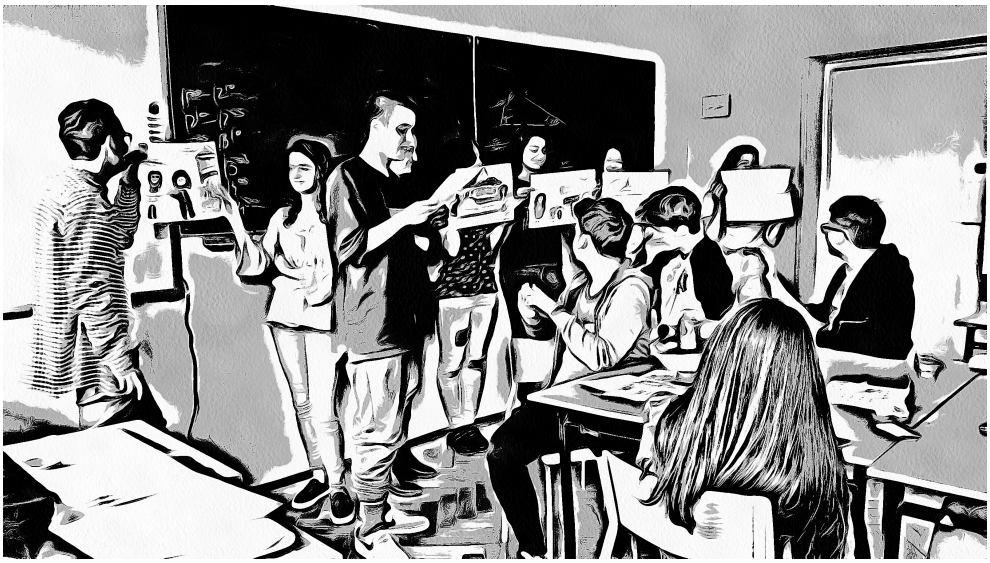

JAK ZAANGAŻOWAĆ INNYCH I ZACHĘCIĆ ICH DO DZIAŁANIA? – SPRAWCA ZMIAN

CELE EDUKACYJNE:

- rozpoznanie środowiska,
- poznanie cech liderów.

METODY:

- praca indywidualna,
- praca w grupach.

MATERIAŁY:

- markery,
- kredki,
- papier flipchart,
- papierowa taśma,
- kartki post-it.

CZAS: **45 minut.**

PRZEBIEG ĆWICZENIA:

1. Ćwiczenie składa się z dwóch części: praca indywidualna i grupowa
2. Każdy uczestnik i każda uczestniczka otrzymują po 3 karteczki post-it.

Trener przekazuje następującą instrukcję:

zastanówcie się i napiszcie 3 sprawców zmian/sprawczynie zmian. Każda osoba na odrębnej karteczce. Mogą to być osoby ze świata, z Polski, z Waszego najbliższego otoczenia, nie muszą być znane, chodzi o Wasze postrzeganie i poczucie, że o tych osobach możesz powiedzieć: „sprawcy zmian". Następnie przy każdej z tych osób napisz trzy cechy, kompetencje, umiejętności – dlaczego uważasz go/ją za sprawcę zmian? Czas trwania – 10 minut.

3. Następnie trener/trenerka dzieli uczestników na 5, 6 zespołów. Uczestnik/uczestniczka odliczają do 5-ciu/6-ciu. Każdy zespół otrzymuje: markery, kredki, papier flipchart,
4. W zespole, każda osoba przedstawia swoje postaci wraz z uzasadnieniem, a następnie grupa wspólnie na tej podstawie przedstawia obraz sprawcy zmian, nadając mu imię, wiek, płeć, odpowiednie cechy, kompetencje, zaznaczając wiedzę jaką powinien posiadać, doświadczenie. Czas – 18 minut.
5. Każda grupa przedstawia swojego sprawcę zmian. Czas – 12 minut
6. Trener/trenerka na podstawie flipchartów podsumowuje cechy lidera. Czas podsumowania – 5 minut.

CZY WARTO BYĆ WOLONTARIUSZEM W DZISIEJSZYCH CZASACH : WOLONTARIAT EUROPEJSKI, DLACZEGO WARTO SPRÓBOWAĆ SWOICH SIŁ ZA GRANICĄ?

CELE EDUKACYJNE:

- wskazanie uczestnikom możliwości wymian młodzieżowych i wolontariatu zagranicznego,
- refleksja nad korzyściami,

METODY:

- Prezentacja filmików ze stron:

http://www.eurodesk.pl/filmy

http://aiesec.pl/wolontariat/

http://erasmusplus.org.pl/mediateka/filmy/

- dyskusja

MATERIAŁY:

- projektor,
- komputer z dostępem do Internetu i głośnikami,
- długopisy,
- karteczki samoprzylepne typu post – it,
- papier flipchart lub tablica szkolna.

CZAS: 45 min.

PRZEBIEG ĆWICZENIA:

1. Prowadzący przedstawia temat lekcji.
2. Prowadzący wręcza uczestnikom po kilka lub kilkanaście karteczek samoprzylepnych długopisy. Informuje uczestników, aby indywidualnie, na każdej karteczce wypisali swoje pomysły (jedna karteczka – 1 pomysł) na temat:

Jakie korzyści płyną z uczestnictwa w wolontariacie zagranicznym, wymianach młodzieżowych?

Uczestnicy mają wypisać swoje pomysły na podstawie własnych refleksji, a następnie na podstawie filmików, które zostaną im zaprezentowane w trakcie zajęć.

Ewentualna modyfikacja: Aby bardziej zmotywować uczestników, ćwiczenie można przeprowadzić w formie mini konkursu, kto wypisze najwięcej pomysłów – wygrywa. Czas trwania – 20 minut.

3. Następnie każda osoba, kolejno wymienia swoje pomysły. Uczestnicy słuchają siebie nawzajem: jeśli dany pomysł już się pojawił, pozostali uczestnicy odkładają karteczkę. Kolejna osoba wymienia tylko te pomysły, które jeszcze nie zostały wymienione. Prowadzący spisuje wszystkie pomysły, podsumowuje ćwiczenie, wskazuje na wielość różnorodnych korzyści. Czas trwania – 15 minut.

4. Prowadzący przekazuje podstawowe informacje dot. programu Erasmus +, wymian młodzieżowych i wolontariatu zagranicznego . Czas trwania – 10 minut:

Wolontariat Europejski to forma wolontariatu zagranicznego oferowana w ramach **Programu ERASMUS +**

W ramach tego programu młodzi europejczycy (nie tylko z Unii Europejskiej!) mogą wyjechać na krótkie lub długoterminowe projekty za granicą, aby pracować jako wolontariusze w organizacjach pozarządowych, instytucjach kultury lub pomocy społecznej.

CZYM MOŻNA ZAJMOWAĆ SIĘ W RAMACH WOLONTARIATU?

Typowe projekty dotyczą :

- pracy z dziećmi i młodzieżą,
- edukacji,
- pracy w instytucjach kultury (muzea, galerie itp.),
- pracy przy konkretnych projektach społecznych lub kulturalnych (np.: kampanie społeczne, festiwale itp.),
- pracy na rzecz ochrony zwierząt i środowiska (np. w ZOO, w Parkach Narodowych itp.).

DOKĄD MOŻNA WYJECHAĆ?

- W pierwszej kolejności do krajów Unii Europejskiej, krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Norwegia, Islandia, Lichtenstein) i krajów kandydujących do UE (Albania, Czarnogóra, Islandia, Macedonia, Serbia, Turcja).
- Można także wyjechać do krajów sąsiadujących z UE.
- I dalej, np. do Indii, Wietnamu, Afryki.

WARUNKI:

- Wiek: od 18 do 30 lat.
- Można jechać na projekt krótkoterminowy (od 2 tygodni do 2 miesięcy) lub długoterminowy (od 2 do 12 miesięcy).
- Samemu lub w grupie (w projektach krótkoterminowych uczestniczy od 10 osób wzwyż).
- Można pojechać tylko raz w życiu (chyba, że wcześniej uczestnik był na projekcie krótkoterminowym, jednak nie dłużej niż na 12 miesięcy).
- Aby wyjechać należy znaleźć **organizację wysyłającą** oraz **organizację goszczącą,** która będzie realizować projekt. **Każda organizacja musi mieć numer akredytacji**, tj. pozwolenia

na organizację projektów. Bazę takich organizacji znajdziecie na Europejskim Portalu Młodzieżowym: https://europa.eu/youth/EU_pl

- Najprościej znaleźć takie organizacje przez Internet. Można też poszukać w swoim mieście lub zgłosić się do lokalnego punktu sieci EURODESK.
- Ważne jest, aby wcześniej sprawdzić obie organizacje, ponieważ od nich zależeć będzie wszystko podczas trwania wyjazdu.

GDZIE SZUKAĆ ORGANIZACJI?

- Europejski Portal Młodzieżowy – tu znajduje się baza organizacji EVS: http://europa.eu/youth/pl
- Portal Facebook – na portalu swoje profile ma wiele organizacji zajmujących się EVS'em oraz grupy zrzeszające uczestników i organizatorów projektów (np. EVS vacancy, EVS Partner Group). Czasem uda się tam znaleźć ciekawą ofertę wyjazdu „last minute" lub projekty organizowane w bardziej egzotycznych krajach.

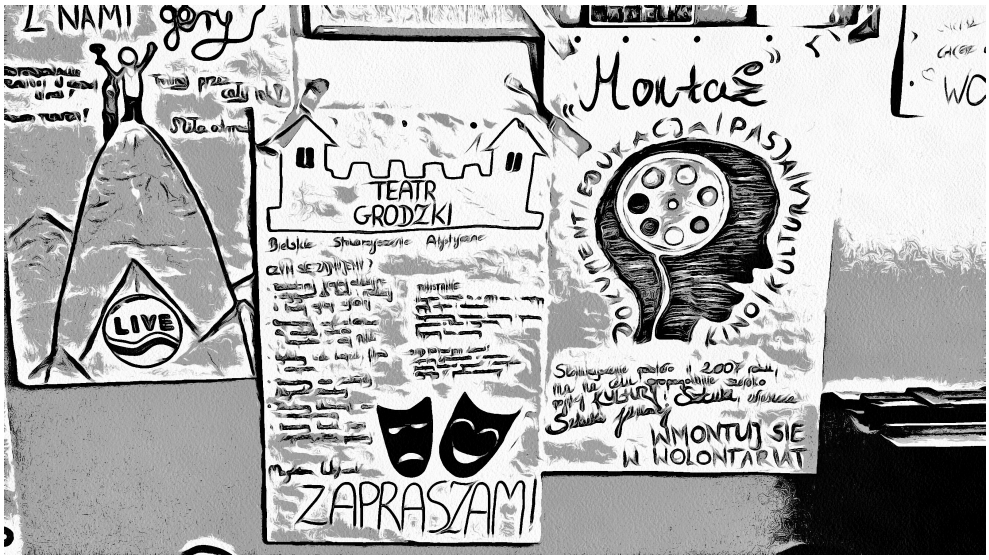

CHĘĆ DIALOGU

PRZEMÓWIENIA PUBLICZNE

UMIEJĘTNOŚĆ SŁUCHANIA

DEBATY OKSFORDZKIE

WZAJEMNY SZACUNEK

RZETELNA INFORMACJA

SZTUKA ARGUMENTACJI

KONSPEKT WARSZTATÓW – TRUDNA SZTUKA ARGUMENTACJI

Zajęcia skierowane są do uczniów szkół ponadgimnazjalnych. (biorących udział w turnieju Debat Oksfordzkich).

CELE EDUKACYJNE:

Uczeń wie czym jest argument, potrafi odróżnić argumenty merytoryczne od niemerytorycznych, rozumie różne rodzaje chwytów erystycznych i umie zlokalizować się w wypowiedziach/tekstach publicystycznych, wie jak budować argumenty i w jaki sposób używać ich w dyskusji.

METODY I FORMY PRACY:

Pogadanka, dyskusja, praca indywidualna, praca w grupach, rozmowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

Materiały własne, przykłady z prasy, telewizji i Internetu,

PRZEBIEG LEKCJI:

Wstęp

Po przywitaniu uczniów nauczyciel krótko tłumaczy uczniom czym jest sztuka debatowania i argumentowania.

Podstawowa definicja **argumentu** brzmi: „argument to fakt lub twierdzenie przytaczane dla uzasadnienia lub obalenia jakichś tez lub decyzji" – tutaj rozmowa z uczniami o tym, co to właściwie znaczy. Czym jest fakt? Czym jest twierdzenie? Czym jest teza/decyzja?

Ćwiczenie 1

Uczniowie na jednej stronie karteczki mają napisać zdanie/tezę, z którą się zgadzają, która mogłaby być ich życiową dewizą lub mottem, np. w życiu najważniejsza jest zabawa i przyjaciele. Następnie nauczyciel prosi uczniów, żeby na drugiej stronie karteczki zapisali dwa argumenty przeciwko tezie, którą zapisali na pierwszej stronie.

Część główna

W głównej części lekcji uczniowie poznają rodzaje argumentów, następnie nauczyciel omawia, w jaki sposób konstruować argumenty oraz na czym polega dobra sztuka argumentacji. Potem nauczyciel przedstawia chwyty erystyczne wraz z przykładami – wspólna analiza z uczniami.

Zasady dyskusji przedstawił m.in. Schopenhauer w swoim dziele *Erystyka. Sztuka prowadzenia sporów*. Filozof wyróżnił 38 chwytów, metod argumentacji używanych w dyskusji (tutaj skupiamy się na kilku z nich, resztę warto sobie sprawdzić np. w Internecie). Argumenty dzielą się przede wszystkim na:

Argumenty merytoryczne (ad meritum, ad rem) - są to przede wszystkim twarde dane, fakty oraz logiczne wnioski wysnuwane na podstawie przedstawionych faktów.

JAK BUDOWAĆ ARGUMENTY?

Dobry mówca posługuje się głównie argumentami merytorycznymi. Jak je budować, żeby przekonać do siebie słuchaczy? Oto przykład dwóch wypowiedzianych twierdzeń, które są początkiem dyskusji:

- *Uważam, że gimnazja powinny zostać zlikwidowane*
- *A ja jestem zdania, że gimnazja powinny zostać*

Przede wszystkim na argument składa się broniona teza oraz (w przypadku debaty oksfordzkiej) trzy zdania, które mają ją w jakiś sposób wspierać (przesłanek), np.:

- *Uważam, że gimnazja powinny zostać zlikwidowane* [broniona teza], *ponieważ w tych szkołach rodzą się patologie i złe zachowania.* [uzasadnienie tezy, czyli przesłanka]

Uzasadnienie tezy nie musi znajdować się na jego początku. Może ono równie dobrze być umieszczone w innym miejscu wypowiedzi. Standardowo, każdy argument możemy przedstawić przy pomocy jednego z dwóch schematów: *[konkluzja] ponieważ [przesłanki]* lub *[przesłanki] a zatem [konkluzja]*.

Druga osoba może próbować podważyć ten argument, np.:

- *To nie szkoły rodzą patologie i złe zachowania. Jeśli młodzież gimnazjalna ma problemy wychowawcze, to problem leży gdzie indziej niż w typie szkoły do jakiej uczęszcza.*

Albo może też podać swój, inny argument, np.:

- *Gimnazja nie powinny być likwidowane, to w czasie trwania gimnazjum młodzież najaktywniej włącza się w różne projekty. W tym czasie często kształtuje się swoje pasje.*

W dalszej części dyskusji oponenci mogą próbować podważać kolejne argumenty zgłoszone przez przeciwnika oraz przytaczać nowe, mające na celu lepiej uzasadnić własne stanowisko, np.:

- *Chciałbym się odnieść do tego co powiedziałeś o .... czytałem wyniki badań, według których....*
- *Natomiast z przeprowadzonych konsultacji wynika, że...*

Argumenty należy budować zgodnie z zasadami:

- nie więcej niż trzy na mowę
- w każdym argumencie użyj wzmocnienia i spraw, by inni go zapamiętali:
- powiedz o czym będziesz mówił, powiedz to, powiedz o czym powiedziałeś (powtórzenie wzmocni przekaz!)

przykład:

(1) Jestem przekonany, że przewagę prysznica nad wanną stanowi powszechność w ogólnym użytku. (2) W 98% placówek o charakterze rekreacyjno-sportowym spotyka się prysznice, a nie wanny, co uzasadnione jest .... (3) Czy wyobrażacie sobie Państwo siłownie, w której po długim wysiłku, spiesząc się do pracy zamiast szybkiego i ekonomicznego prysznica jest wanna?

Inaczej mówiąc - buduj **SEXI argumenty**:

- **S** - state the argument: w pierwszym zdaniu sformułuj argument
- **EX** - explain - wytłumacz o co Ci chodziło
- **I** - illustarate - zilustruj przykładem bądź odwołaniem się do wspólnych doświadczeń, wyobraźni

JAK ARGUMENTOWAĆ W DEBACIE?

- Wybierz najtrafniejsze argumenty - więcej rzeczowych i logicznych.
- Bądź spokojny, ale pewny swoich racji - zdecydowany ton wypowiedzi.
- Mocny argument powinien być na początku, w środku nieco słabsze.
- Ostatni argument musi być najsilniejszy i niemożliwy do odparcia - badania potwierdzają, że słuchacze najlepiej zapamiętują ostatnią część argumentacji. Tutaj też warto zastosować chwilę ciszy

/w tej części nauczyciel podaje przykłady argumentów niemerytorycznych, a uczniowie próbują wskazać dlaczego są niemerytoryczne, ew. podają inne przykłady/

Argumenty niemerytoryczne – inne argumenty (opinie, gusta, anegdoty, argumenty emocjonalne, odwołania do popularnych przekonań, tradycji, wartości, ataki na rozmówcę). /przy omawianiu tych argumentów warto zaangażować uczniów, żeby również proponowali przykłady tych argumentów)

Argumentum ad hominem służą do dyskredytowania twierdzeń jakiejś osoby (pokazania lub przynajmniej sugerowania, że są to twierdzenia fałszywe, błędne, głupie, niewiarygodne itp.) poprzez

wskazanie na jakieś, w danym kontekście negatywne cechy tej osoby (np. jej brak wykształcenia, brak obiektywizmu, to, że zachowuje się niezgodnie z tym, co głosi, że ma interes w głoszeniu danych twierdzeń itp.). np. *I Pan, Polak, tak mówi?*

Przykłady z mediów – do wyboru:

1. *Pan poseł twierdzi, że wprowadzenie euro zniszczy nasza gospodarkę. Trudno jednak brać poważnie to, co na temat ekonomii mówi ktoś, kto ledwie skończył podstawówkę, a wiedzę, o gospodarce czerpie z tabloidów.*

2. *Lekarz powiedział mi, że palenie jest szkodliwe i kazał mi natychmiast rzucić papierosy. Bzdury opowiada! Wiem, że sam pali paczkę dziennie.*

3. *Inżynier Gorzyński twierdzi, że fabryka WIPREM nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Jak można jednak w takiej sprawie wierzyć komuś, kto zasiada w zarządzi WIPREMu?*

Przykład **ad hominem** do analizy z uczniami /**pytanie do uczniów na czym polega chwyt?**/

W „Gazecie Wyborczej" można było przeczytać ostatnio cykl artykułów, których autor, Tomasz Piątek, opisał dość niejasne powiązania ministra obrony A. Macierewicza z byłym agentem SB Robertem Luśnią. W odpowiedzi na ten artykuł rzecznik MON Bartłomiej Misiewicz zaatakował jego autora, pisząc na Twitterze:

> *Tomasz Piątek piszący w GW nieprawdę nt. szefa @mon@Macierewicz_A od 1997 r. jest uzależniony od heroiny. To apropos kolejnych rewelacji GW.*
>
> *Mogę jeszcze dodać, że T. Piątek z GW napisał autobiograficzną książkę o swoim problemie z narkotykami i zażywaniu ich nawet w pracy...*
>
> *Czy to oznacza, że w przypadku procesu o ochronę dóbr osobistych za nieprawdziwe info GW będzie się zasłaniać niepoczytalnością redaktora?*

/B. Misiewicz zarzucił T. Piątkowi, iż ten napisał nieprawdę. Zamiast jednak podać jakieś na to dowody, po prostu stwierdził, że Piątek to narkoman, który zapewne pisze swoje artykuły na haju./

Argumentum ad populum – argument skierowany do publiczności, nierzeczowy, demagogiczny, np. *Imigranci zabiorą nam miejsca pracy!*

Przykłady z mediów:

> *W większości krajów świata system podatkowy jest progresywny, a bogaci obłożeni są wysokimi podatkami. To oczywiste, że biednym zawsze należy się zasiłek, finansowany przez bogatych.*

Mamy do czynienia z niebywałym skundleniem polityczno-kulturowego establishmentu. To są ludzie, którzy wyszli z komunizmu z różnymi głęboko ukrytymi kompleksami własnych win (...) nasze nieszczęsne peryferyjne, naśladowcze, małpiarskie elity uważają, że nie uchodzi używać argumentów moralnych. /J. Kaczyński/

Argumentum ad auditorem – argument polegający na tym, że zwracamy się bezpośrednio do audytorium, zamiast do oponenta. Zamiast odpowiadać racjonalnie na zarzuty stawiane przez rozmówcę, w sposób populistyczny, odwoływać się do gustów i upodobań słuchaczy. Pozyskanie audytorium ma na celu wywarcie presji na oponencie, który nie będzie miał śmiałości przeciwstawić się opiniom grona słuchaczy, np. *Przecież Państwo sami dobrze wiecie*, *A kto z Państwa nie chciałby być bogaty?*

Argumentum ad verecundiam – "Amerykańscy naukowcy odkryli, że ludzie bezkrytycznie uwierzą we wszystko, co ogłoszą amerykańscy naukowcy", argument, w którym powołujemy się na autorytet, przywołujemy jego słowa, np. w dyskusji na tematy naukowe dyskutant powołuje się na autorytety ludzi kościoła, np. *Najlepsi dentyści polecają*.

Argumentum ad personam – sposób argumentowania, w którym dyskutant porzuca właściwy spór i zaczyna opisywać cechy swojego przeciwnika, np. sprawa Dziadka z Wehrmachtu (Jacek Kurski w kampanii wyborczej w 2011 r. wyciągnął argument przeciw Donaldowi Tuskowi), np. *Kiedy udajesz świętoszkę to naprawdę nie działa* (D. Tump do H. Clinton podczas drugiej debaty prezydenckiej).

Argumentu ad Internetum (z przymrużeniem oka) – nowy argument, który coraz częściej pojawia się w debatach publicznych i w dyskusjach, odwoływanie się do tego co się przeczytało w Internecie, a jak wiadomo „w Internecie jest wszystko”, np. *Internauci bardzo szybko poparli ten pomysł*.

Ćwiczenie 2

Dyskusja – ***Czy warto być aktywnym w mediach społecznościowych.***

Klasa dzieli się na dwie grupy po 8/6 osób, reszta klasy to sędziowie.

Czas na przygotowanie się – 5 minut

1. **Mowa wstępna** – 1 minuta
2. **Prezentacja argumentów** – każda grupa może przedstawić 3 argumenty. Na każdy z nich grupa ma czas do 1 minuty, a po każdym z nich oponenci mają pół minuty na wysunięcie kontrargumentu.
3. **Mowa końcowa** – nie dłuższa niż 2 minuty
4. **Głosowanie** – sędziowie głosują, która grupa ich przekonała.
5. **Zakończenie**

Rozmowa na temat tego jakie argumenty/chwyty wykorzystywały grupy.

RÓŻNICA MIĘDZY FAKTEM A OPINIĄ
- CZYLI JAK POZYSKIWAĆ RZETELNE INFORMACJE?

CELE EDUKACYJNE:

- zwiększenie wiedzy uczestników na temat zdobywania rzetelnych informacji,
- refleksja uczestników na temat informacji, na które natrafiają każdego dnia,

  uczeń:
- zna pojęcie „źródło informacji",
- zapoznaje się z rodzajami źródeł informacji,
- potrafi odróżnić rzetelne źródło informacji od słabego źródła informacji,
- umie porównać i ocenić informacje zdobyte w różnych źródłach

METODY:

- praca w grupach
- ćwiczenia
- miniwykład

MATERIAŁY:

- 4 arkusze papieru flipchart,
- 4 markery
- kartki A-4

CZAS: **45 minut**

PRZEBIEG ĆWICZENIA:

1. Prowadzący przedstawia temat lekcji.
2. Ćwiczenie.

   Uczestnicy mają za zadanie przygotować się do pisania tekstu o szeroko pojętym temacie diety. Prowadzący dzieli wszystkich uczestników na 4 grupy. Każda grupa otrzymuje 1 arkusz papieru flipchart, na którym opisuje kolejno podejmowane kroki w trakcie zbierania materiału na dany temat. Wynik swoich prac prezentują przed wszystkimi uczestnikami
3. Prowadzący przedstawia miniwykład, w którym mówi o tym, jak ocenić wiarygodność prezentowanej informacji [miniwykład]:

- jaki jest sposób przekazywania informacji (ton sensacyjny, nastawiony na jak największą liczbę kliknięć, czy jak najszersze przedstawienie problemu);
- kiedy powstał materiał, jaki jest język i styl, kto jest jego autorem, czy jest on znany z imienia i nazwiska, czy można się z nim skontaktować, jakimi innymi tekstami może się pochwalić;
- czy w tekście jest przedstawiona odpowiednia ilość faktów w stosunku do opinii autora, są wypowiedzi ekspertów prezentujące różne punkty widzenia, ilustracje i wykresy z podaniem źródła;
- kto jest wydawcą/właścicielem strony/serwisu/tytułu, w którym prezentowane są treści, kto go finansuje;
- czy w danym serwisie ukazywały się fake newsy, czyli nieprawdziwe materiały;
- warto zwrócić uwagę na to jak wygląda dyskusja pod materiałem, czy komentować może każdy użytkownik czy tylko zalogowany;
- Czy jesteśmy w stanie potwierdzić przedstawiane fakty w innym, najlepiej niezależnym miejscu;
- informacje można weryfikować m.in. dzięki sprawdzeniu, czy konto na portalu społecznościowym jest zweryfikowane (takie konta otrzymują specjalne znaczki, dzięki którym użytkownicy mają pewność, że jest ono autentycznym profilem firmy, marki czy znanej osoby); takim narzędziom jak RevEye – to nakładka na Chrome, która pozwala sprawdzić na jakich stronach i kiedy zostały zamieszczone zdjęcia; weryfikowanie lokacji – m.in. Google Street View; YoutubeDataViewer - pozwala na dokładne sprawdzenie czasu zamieszczenia filmu w serwisie Youtube.com.

4. Prowadzący rozdaje uczestnikom przykłady, gdzie można uzyskać informacje [KARTA NR 1]. Zadaniem uczestników jest ich ocena pod kątem wiarygodności (wskazanie plusów, jak i minusów).
5. Podsumowanie zajęć.

Karta nr 1

Zdanie sąsiadki na temat metody leczenia raka	Encyklopedia PWN (wydanie z 1997 roku)	Tygodnik „Polityka”	Serwis PAP Nauka w Polsce	„Super Express” lub „Fakt”
Polubiony przez znajomych post na Facebook.com	Strona internetowa „Mitologia współczesna”	Profil partii politycznej na portalu społecznościowym	Strona crazynauka.pl	Główne wydanie programu informacyjnego TV
Angielska edycja Encyklopedii Wikipedia	Serwis sciaga.pl	Pismo „Science"	Program publicystyczny w telewizji	Polska edycja Encyklopedii Wikipedia
Artykuł na stronie internetowej celebrytki lub celebryty	Encyklopedia Britannica	Kontrowersyjny, sensacyjny tweet nowego użytkownika serwisu	Podręcznik do biologii (wydanie z 2000 roku)	Wykład inauguracyjny rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego
Podręcznik do nauki historii z lat 80-tych	„National Geographic"	Raport Światowej Organizacji Zdrowia	Oficjalne konto NASA na Instagramie	Forum internetowe filmweb.pl

Autorzy słownika Collins Dictionary zdecydowali, że Słowem Roku 2017 jest "fake news", fraza określająca fałszywe, często sensacyjne informacje podawane pod pretekstem prawdziwych wiadomości. Zdaniem autorów jest ona "wszechobecna", a jej użycie wzrosło o 365 procent w porównaniu do roku 2016 – pisze Beata Biel w tekście „Gdy rozum śpi, budzą się "fake newsy”, który ukazał się na stronie tvn24.pl. I podaje przykłady: Tina Turner umarła w marcu, ale wyłącznie w Polsce. W Australii spadł deszcz jadowitych pająków - czarnych wdów, choć te w ogóle nie występują na tym terenie, a ulicami Houston przepłynął rekin, dokładnie ten sam, który już wcześniej pływał po kilku innych miastach świata.

I właśnie dlatego tak ważne jest weryfikowanie źródeł (raport Światowej Organizacji Zdrowia będzie bardziej wiarygodny niż opinia wyrażona przez publicystę – niejednokrotnie nie będącego ekspertem w danej dziedzinie – w programie telewizyjnym), lepiej też opierać się na aktualizowanej na bieżąco Encyklopedii Britannica niż podręczniku do biologii, który został wydany 20 lat temu. Bardziej szczegółowe będą też teksty, które ukazały się w specjalistycznym piśmie „Science”, czy „National Geographic” niż w tabloidzie (np. „Fakt”), którego teksty z zasady są krótsze. Lepiej też opierać się na prowadzonym przez eksperta blogu „Mitologia współczesna”, czy „Crazy nauka” niż podobnej stronie, którego autorem/autorką jest celebrytka/celebryta.

Warto podać podczas lekcji 4 zasady "ANTYWIRUSA", którego należy używać szukając źródeł informacji:

- Świadomość, jak działa wyszukiwarka

- szybka ocena kategorii źródeł

- ocena motywacji źródła

- cechy źródeł słowa.

ZASADY DEBAT OKSFORDZKICH

CELE EDUKACYJNE - UCZEŃ:

- zapoznaje się z zasadami debaty oksfordzkiej
- zdobywa umiejętność prowadzenia debaty
- uczestnicząc w rozmowie, słucha z uwagą wypowiedzi innych, mówi na temat;
- potrafi rozróżnić wypowiedzi o charakterze emocjonalnym, merytorycznym, perswazyjnym,
- rozpoznaje role przypisane mówcom/mówczyniom w debacie,
- buduje krótkie teksty z uwzględnieniem czasu trwania,
- umiejętnie reaguje na argumenty.

METODY:

- praca w grupach,
- pojedynki oksfordzkie,
- debata oksfordzka.
- burza mózgów

MATERIAŁY:

- 4 arkusze papieru flipchart,
- 4 markery w 4 różnych kolorach.
- stoper

CZAS: **45 minut**

PRZEBIEG ĆWICZENIA:

1. Prowadzący prowadzi rozmowę z uczestnikami na temat skojarzenia ze słowami: "debata", "debata publiczna". Po wypowiedziach uczniów, prowadzący przedstawia temat lekcji i cele lekcji.
   Czas 3 min.
2. Prowadzący przeprowadza krótkie głosowanie na wybrany temat (luźny), na który uczniowie są w stanie rozmawiać bez dłuższego przygotowania się. Przykładowe tematy:
   - Schody są lepsze niż winda,
   - E-book ma więcej zalet niż książka tradycyjna
   - Ściąganie powinno być karalne.
3. Następnie prowadzący dzieli grupę na dwie kolejne grupy zgodnie z opowiedzeniem się po danej stronie (np. za windą, jako lepszą, za e-bookiem itp). Prosi o krótkie przeprowadzenie

dyskusji na forum. Można zaproponować, jako zasadę, by grupy wypowiadały się naprzemiennie.
W przypadku gdy jedna z grup jest wyraźnie większa można je zrównoważyć, prosząc uczestników/uczestniczki zajęć o dołączenie do mniejszej grupy.
czas trwanie pkt. **2 i 3 - 5 min**

4. Rozmowa z uczestnikami/uczestniczkami na temat przeprowadzonej dyskusji.
   Jakich zasad należy przestrzegać, uczestnicząc w dyskusji?
   Prowadzący zapisuje na tablicy uzgodnione z uczestnikami zajęć odpowiedzi w formie 5 punktów.
   Jakich zachowań należy unikać, uczestnicząc w dyskusji?
   Prowadzący zapisuje na tablicy uzgodnione z uczestnikami zajęć odpowiedzi w formie 5 punktów
   Czas: 5 min

5. Prowadzący podsumowuje refleksje uczniów i zapoznaje z ogólną ideą i zasadami debat oksfordzkich:
   - DYSKUSJA JEST ZAWSZE LEPSZA OD KŁÓTNI. W KŁÓTNI LICZY SIĘ **KTO** MA RACJĘ. W DYSKUSJI **CO JEST RACJĄ** = W DEBACIE SZUKAMY RACJI PO OBU STRONACH
   - ODRÓŻNIAMY FAKTY OD OPINII, ZNAMY ŹRÓDŁA PODAWANYCH PRZEZ NAS INFORMACJI
   - PRAWO MIKROFONU: słuchamy się wzajemnie i nie rozmawiamy w trakcie mów pozostałych mówców
   - SZACUNEK WZAJEMNY I KULTURA WYPOWIEDZI
   - WYSOKI POZIOM MERYTORYCZNYCH ARGUMENTÓW
   - OKRESLONY CZAS NA WYPOWIEDŹ
   - UPORZĄDKOWANY SPOSÓB ZADAWANIA PYTANIA

   Czas: 5 min

6. Prowadzący informuje, że debaty oksfordzkie mają ściśle określone przebieg i reguły. Cała debata oksfordzka toczy się na temat (TEZA), który mieści w sobie pewien dylemat (odniesienie do ćwiczenia 2). Zadanie propozycji jest obrona tezy, a zadaniem opozycji jest obalenie tezy.
   Uczestnicy od prowadzącego otrzymują:
   Zasady debat oksfordzkich, stosowane w Turnieju Debat Oksfordzkich Podbeskidzie - załącznik nr 1 (do zapoznania się ogólnego).
   Czas: 5 min

7. Prowadzący dzieli uczestników na trzy grupy:
   A - propozycja, B -opozycja i C sędziowie), a następnie podaje im dowolną tezę; np. „Czyny są silniejsze niż słowa".
   Grupy A i B otrzymują markery i arkusze papieru flipchart (po dwa komplety na grupę jeśli grupa liczy więcej niż 6 osób). Na arkuszach grupy zapisują pomysły na swoje mowy, odnosząc się do Kart przygotowania się do debaty - załącznik nr 2. oraz informuje grupy, że po opracowaniu karty ich zadaniem będzie wybór spośród siebie 4 mówców/mówczyń, którzy zaprezentują poszczególne części (role mówców/mówczyń w debacie oksfordzkiej). Prowadzący zwraca uwagę, że czas dla każdego z 4 mówców/mówczyń to 1 minuta, podczas gdy w debacie

każdy mówca ma 4 minuty. Uczestnicy/uczestniczki z grupy C to jurorzy - otrzymują wskazówki z kryteriami oceny (załącznik nr 3). Uczestnicy grupy sędziowskiej mogą w tym czasie prowadzić dyskusję nad daną tezą z uwzględnieniem racji po obu stronach.
czas na opracowanie 10 min.

8. Przeprowadzenie debaty - **czas 8 min**

9. Głosowanie sędziów i podsumowanie debaty - **czas 2 min**.

Załącznik nr 1

Zasady Debaty Oksfordzkiej

I. Uczestnicy Debaty

W debacie biorą udział:

a) **Marszałek** - prowadzi całą debatę, przedstawia i zapowiada mówców, dba o kulturę słowa, poziom debaty, informuje wszystkich uczestników o jej wyniku i krótko ją podsumowuje, w szczególnych sytuacjach (zakłócających przebieg debaty) ma prawo wyprosić z Sali Debat.

b) **Sekretarz** – informuje o czasowym przebiegu/upływie debaty

c) **Jury** – przyznaje punkty za całość wypowiedzi m.in. za argumentację (badania, źródła, eksperci w danej dziedzinie); ocenia aspekty techniczne przeprowadzanej debaty, przyznając punkty ujemne za ewentualne uchybienia.

d) **Mówcy** – 4 mówców po stronie **Propozycji**, 4 mówców po stronie **Opozycji**:

- pierwsi mówcy mają za zadanie zdefiniować tezę debaty oraz podać kilka najważniejszych argumentów,
- drudzy mówcy mają za zadanie podać argumenty rozszerzając stanowisko strony + mogą odnieść się do wypowiedzi oponentów,
- trzeci mówcy mają za zadanie przede wszystkim podważać argumentację strony przeciwnej, mogą ewentualnie podać dodatkowe argumenty
- czwarci mówcy mają za zadanie przede wszystkim podsumować całą argumentację swojej strony, nie wnosząc dodatkowych argumentów.

II. Przebieg Debaty

1. Debata toczy się wokół określonej tezy, której broni strona **Propozycji**, a którą próbuje obalić strona **Opozycji**.

2. Struktura debaty:

   a) Debatę rozpoczyna 1 mówca Propozycji. Następnie, naprzemiennie wypowiadają się mówcy poszczególnych stron (1 mówca P->1 mówca O -> 2 mówca P-> 2 mówca O -> 3 mówca P-> 3 mówca O-> 4 mówca P -> 4 mówca O) Debatę zawsze kończy 4 mówca strony Opozycji.

   b) Każdy z mówców ma 4 min na swoje wystąpienie. W tym czasie wygłasza swoją przemowę oraz ma obowiązek przyjąć dwa pytanie/ dwie informację, (w momencie zadawania pytania, podawania informacji czas przeznaczony dla mówcy nie jest zatrzymywany). Przyjęcie pytania odbywa się po przez wskazanie dłonią i poproszenie oponenta/oponentki o przedstawienie pytania lub informacji.

   c) Ostatnie 30 sekund każdego z wystąpień jest tak zwanym "czasem chronionym". Oznacza to, że od momentu wskazania przez sekretarza, że do końca wystąpienia zostało pół minuty, mówcy/mówczyni nie można zadawać kolejnych pytań/informacji. Jeżeli jednak pytanie/informacja zostanie zasygnalizowane/a wcześniej, a mówca/mówczyni będzie czekać do czasu chronionego i nie przyjmie pytania otrzyma punkty ujemne.

d) Każda przemowa musi rozpocząć się krótką inwokacją skierowaną do marszałka, strony przeciwnej i publiczności (wszystkie trzy podmioty powinny zostać powitane. Rozpoczynając od marszałka, a następnie w dowolnej kolejności) np.: ***"Panie Marszałku/Pani Marszałek, Szanowni Oponenci, wspaniała publiczności"*** lub ***"Panie Marszałku, droga Publiczności, szanowni Oponenci".***

e) Każdy mówca/ każda mówczyni w trakcie wygłaszanej mowy ma obowiązek przyjęcia najmniej dwóch pytań ze strony oponentów, jeśli taka chęć zostanie zasygnalizowana. Mówca ma zatem jednocześnie obowiązek śledzenia chęci zadania pytania przez mówców z drużyny oponenckiej. Jednocześnie mówca/mówczyni wygłaszający/-a mowę ma prawo zadecydować od kogo z oponentów chce przyjąć pytanie/informacje.

f) Każda osoba z drużyny oponenckiej może zadać pytanie/podać informację wobec wybranego mówcy/mówczyni. Oponent/ oponentka komunikuje chęć zadania pytania/informacji poprzez podniesienie ręki i wówczas mówca/mówczyni decyduje czy chce przyjąć pytanie/informację poprzez gest ręki i wypowiedzenie „przyjmuje", „oddalam". Jeśli pytanie/informacja zostanie przyjęta, zadający pytanie/podający informację wstaje i rozpoczyna krótką inwokacją: "Panie Marszałku pytanie/informacja". Następnie zadaje pytanie lub podaje informację (krótko – maksymalnie 2 zwięzłe zdania) i zajmuje miejsce. Jeżeli pytanie zajmuje jest rozbudowane i nie spełnia kryteriów zwięzłości to jedynie Marszałek może zadecydować o przerwaniu pytania - oznacza to przyznanie punktów ujemnych dla drużyny, z której padło pytanie/informacja.

g) Mówcy/mówczynie podczas wypowiedzi mogą korzystać z notatek tylko w przypadku przywoływania statystyk, danych liczbowych, czy cytatów ekspertów.

3. Po mowach końcowych ostatnich mówców, głos w debacie mają prawo zabrać Oratorzy z publiczności. Przemawiają oni na przemian zaczynając od głosu wzmacniającego stronę Propozycji. Jeżeli pojawią się głosy ze strony publiczności wybrany mówca ze strony opozycji i propozycji może się odnieść do głosów ze strony publiczności w 1 minutowej wypowiedzi. Publiczność nie jest dopuszczona na etapie eliminacji, a wypowiedzi ze strony publiczności nie są brane pod uwagę w ocenie drużyn przez jurorów. Osoby wypowiadające ze strony publiczności sygnalizują chęć wypowiedzi po przez podniesienie ręki i mają obowiązek się przedstawić oraz zawrzeć wypowiedź w 1 minucie.

4. Po zakończonej debacie następuje przerwa, podczas której poszczególni jurorzy przyznają punkty (przy uwzględnieniu przyznanych punktów ujemnych).

5. Marszałek ogłasza wynik debaty, a jeden z jurorów udziela informacji na temat punktów ujemnych.

6. Mówcy/mówczynie nie maja możliwości korzystania podczas debaty z urządzeń mobilnych (telefony komórkowe, tablety itp).

III. Wynik i punktacja

1. O wyniku debaty decydują jurorzy.

2. W skład jury wchodzą 3 osoby. Każdy z jurorów ma do rozdysponowania 10 pkt, które rozdziela pomiędzy dwie strony (w ramach przyznawanych punktów nie można wskazać remisu). Juror ocenia całą debatę przez pryzmat własnych, subiektywnych odczuć, które nie muszą być oparte o specjalistyczną wiedzę. Jeden z Jurorów pełni funkcje sędziego technicznego, ocenia on aspekty techniczne dotyczące debaty przyznając punkty ujemne za niedostosowanie się do zawartych reguł. Ocena jurorów nie podlega dyskusji. Juror nie musi podawać przyczyn swojej decyzji

3. Wynik debaty jest sumą punktów jurorów.

Tabela 1. Punkty techniczne

L.p.	Aspekty techniczne	Punkty
1	Przestrzeganie ról przypisanych poszczególnym mówcom Mówcy/mówczynie powinni/-y ściśle przestrzegać przypisanych im ról. I tak: 1 rozpoczyna definiując tezę swojej strony i przedstawia argumenty, 2 rozwija argumentację poprzedniej osoby z drużyny odnosząc się również do stanowiska oponentów, 3 przede wszystkim podważa argumentację strony przeciwnej - kontrargumentuje, 4 musi podsumować całą debatę i nie wnosi dodatkowych argumentów. Każdy mówca/mówczyni, który/-a nie wypełni swojej roli, uzyska punkty ujemne na poczet całej drużyny.	-2
2	Przekroczenie dopuszczalnego czasu mowy Każdy z mówców ma określony czas na swoją wypowiedź. W sytuacji, w której czas mówcy się skończył (oznajmiony sygnałem dźwiękowym), mówca upoważniony jest tylko i wyłącznie do podziękowania za debatę. Każda inna wypowiedź nie mająca charakteru podziękowań zostanie potraktowana jako złamanie regulaminu i karana punktami ujemnymi.	-2
3	Brak odpowiedniej formuły grzecznościowej Każdy z mówców rozpoczynając swoją mowę musi wygłosić odpowiednią formułę grzecznościową, w ramach której zwróci się do Marszała, drużyny przeciwnej oraz do publiczności (np. Szanowny Panie Marszałku, drodzy oponenci, wspaniała publiczności). Brak formuły lub pominięcie któregoś z podmiotów, skutkuje punktem ujemny. Przywitanie rozpocząć trzeba od Marszałka, natomiast kolejność powitania przeciwnika i publiczności leży w gestii mówcy	-1
4	Zabieranie głosu bez pozwolenia marszałka/wskazania marszałka: żaden/-a z mówców/ mówczyń nie może prowadzić dialogu, monologu, słownej sprzeczki ze stroną przeciwną. Jeżeli mówca odezwie się mimo to - otrzyma punkty ujemne na poczet całej drużyny	-2
5	Rozmowa, szeptanie podczas wypowiedzi strony przeciwnej. Podczas debaty przyjmuje się "zasadę mikrofonu", co oznacza, ze głos ma zawsze 1 osoba. Członkowie jednej drużyny mogą między sobą wymieniać informacje jedynie w formie pisemnej.	-2
6	Nie przyjecie odpowiedniej ilości pytań Każdy z mówczyń/ każda mówczyni ma obowiązek przyjęcia podczas swojej mowy dwóch pytań/informacji. Nie przyjęcie dwukrotnie pytania skutkuje podwojeniem ujemnych punktów. Stosowanie punktów ujemnych jest zasadne w przypadku zasygnalizowania chęci zgłoszenia pytania. W przypadku braku pytań, punkty ujemne nie	-2

	zostaną przyznane.	
7	Niezgodne z zasadami podanie pytania/informacji. Zgodnie z zasadami zadający pytanie/informacja musi: Zasygnalizować chęć zadania pytania/podania informacji poprzez podniesienie ręki, uzyskać zgodę przemawiającego/przemawiającej, zacząć pytanie/informacje od słów "szanowny panie Marszałku/ pani Marszałek pytanie/informacja, przedstawić je w zwięzłych, maksymalnie, dwóch zdaniach i zająć miejsce. Inne formy będą skutkowały punktami ujemnymi.	-1
8	Korzystanie z urządzeń mobilnych	-4
9	AD PERSONAM Podczas debaty niedopuszczalne jest używanie argumentów ad personam. Bezpośredni atak personalny będzie skutkował punktami minusowymi na poczet całej drużyny	-8
10	Razem	

IV. Losowanie stron debaty

1. Losowanie stron debaty (Propozycja, Opozycja) odbywa się 30 minut przed rozpoczęciem debaty w sali, w której będzie odbywać się debata.
2. Losowanie przeprowadza Marszałek/Marszałkini lub osoba pełniąca rolę jurora technicznego.
3. W losowaniu uczestniczy juror techniczny lub osoba pełniąca funkcję Marszałka oraz po jednym mówcy/mówczyni reprezentującym/-ej obie drużyny.

V. Kwestie sporne

1. Na potrzeby Turnieju Debat organizator może powołać Komisję, której zadaniem będzie rozpatrywanie zapytań związanych z regulaminem oraz jego interpretacją, jak też protesty drużyn, związane ze składem oceniającym i prowadzącym debatę.
2. W skład komisji wchodzą 3 osoby wskazane przez organizatora.
3. Rozstrzygnięcia są podejmowane ustnie lub pisemnie na posiedzeniach Komisji.
4. Protest musi być zgłoszony w dniu, w którym drużyna zgłaszająca protest, odbyła debatę.
5. Rozstrzygnięcia Komisji są ostateczne i nie podlegają dalszemu zaskarżeniu.

Załącznik nr 2 - Karta przygotowania do debaty

Propozycja / Opozycja - reprezentujący występują naprzemiennie

1. Mówca/Mówczyni I - mowa wstępna (nie dłuższa niż 1 minuta)

Służy zaprezentowaniu stanowiska i zdefiniowaniu pojęć w tezie

oraz zasygnalizowaniu racji, które będą przywoływane podczas debaty.

2. Mówca/Mówczyni II - prezentacja argumentów (nie dłużej niż 1 minuta)

W czasie dyskusji w tym miejscu jest czas na zaprezentowanie 2 -3 argumentów.

3. Mówca/Mówczyni II - prezentacja kontrargumentów (nie dłużej niż 1 minuta)

prezentuj kontrargumenty bez wcześniejszego przygotowania się – należy zachować czujność!

4. Mówca /Mówczyni IV - mowa końcowa (nie dłuższa niż 1 minuta)

Celem mowy końcowej jest podsumowanie zaprezentowanych argumentów i przypomnienie kontrargumentów przywoływanych w dyskusji celem przekonania słuchaczy do poparcia danej grupy. Nie pojawiają nowe argumenty. Warto zakończyć w patetycznym tonie (może cytat? przykład? metafora?)

Głosowanie większością głosów

W głosowaniu biorą udział słuchacze oceniający występy obu zespołów uczestniczących w debacie. Na głosowanie i omówienie werdyktu przewidziano 2 minuty.

Załącznik nr 3

Wskazania dla sędziów

Waszym zadaniem jest dokonanie, po zakończeniu debaty, oceny siły argumentów strony propozycji i opozycji. Każdy sędzia bierze pod uwagę: treść mowy, metodę argumentacji oraz formę prezentacji argumentów przez danego mówcę/mówczynię. Szczegółowo wygląda to następująco:

treść mowy

Opozycja .....

Propozycja .....

wartość merytoryczna argumentów/kontrargumentów

Opozycja .....

Propozycja .....

wartość retoryczna

Opozycja .....

Propozycja .....

sposób prezentacji/ wypowiadania się publicznie

Opozycja .....

Propozycja .....

spójność drużyny

Opozycja .....

Propozycja .....

Na co sędziowie powinni zwrócić szczególną uwagę:

- wygrać powinien zespół, który przedstawił bardziej przekonywujące argumenty na poparcie swojej tezy (wskazał na argumenty merytoryczne, badania, sondaże, powołał się na dokumenty, przekonujące przykłady, przedstawił obraz sytuacji, reagował na argumenty strony przeciwnej),

- wskazać można najlepszego mówcę/mówczynię po obu stronach; Nie zawsze najlepszym mówcą debaty jest członek zespołu zwycięskiego;

- uwzględniając psychologiczny aspekt debatowania lepiej nie zniechęcać słabszych mówców i nie wskazywać osób najsłabszych;

- należy jednak wskazać na wystąpienia w czasie debaty, które odbiega od ogólnie przyjętych norm, np. stosowanie inwektyw. Uczniowie muszą mieć świadomość, że debata jest także prezentacją kultury słowa i zachowania,

- debatanci/debatantki przestrzegają regulaminowego czasu na wypowiedź

- szczególnie negatywną ocenę powinno uzyskać stosowanie argumentów personalnych (to argumenty nie merytoryczne, a odnoszące się bezpośrednio do osoby biorącej udział w dyskusji) - stosowanie tych argumentów w debatach jest niedopuszczalne i karane największa ilością punktów ujemnych

- sędziowie przy ocenie nie wyrażają swoich poglądów prywatnych i nie przypisują poglądów do danej ze stron (debatanci wypowiadają się po danej ze stron dlatego, że w losowaniu przypisano im daną stronę),

- jury ma 1-2 minut na wypowiedź;

- w debatach najważniejszy jest sposób argumentowania, a nie „showmeństwo”, stąd też stawiamy na rzetelność prezentowanych informacji , argumentów, a nie „show”, nieadekwatne żarty. Można w debacie pochwalić sposób prezentacji, ale warto odnieść tą pochwałę do merytorycznej strony wypowiedzi.

BYĆ DOBRYM MÓWCĄ/MÓWCZYNIĄ

CELE EDUKACYJNE - UCZEŃ:

- rozwija umiejętność oceny wystąpień publicznych pod kątem merytorycznym i organizacyjnym
- rozwija umiejętność oceny swoich mocnych i silnych stron w tej dziecinie
- zna elementy składające się na wystąpienie publiczne;

METODY:

- praca w grupach,
- dyskusja
- analiza materiału video
- praca indywidualna
- wykład

MATERIAŁY:

- arkusze papieru flipchart,
- markery
- kartki A4
- tablica
- rzutnik
- laptop
- materiał video z przemówienia Martina Luthera Kinga "I Have a Dream"
- zestaw karteczek z różnymi słowami
- pojemnik na karteczki
- stoper

CZAS: 45 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. WPROWADZENIE DO ZAJĘĆ:

Pytanie wstępne Prowadzącego: jak sadzicie, czy łatwo jest występować publicznie?

Spontaniczne odpowiedzi uczniów w większości wskażą jest to bardzo trudne.

Kolejne pytanie nauczyciela: jak myślicie dlaczego wystąpienia publiczne są trudne? Odpowiedzi uczniów zapisujemy na arkuszu filpcharta. Przykładowe odpowiedzi to: - wystąpienia wymagają dużej wiedzy na temat, o którym się mówi

- wiążą się ze stresem, tremą, które im towarzyszą,

- wystawieniu się na ocenę słuchaczy, odbiorców.

Pytanie nauczyciela: czy możecie podać sytuacje, w których ludzie wypowiadają się publicznie?

Przykładowe odpowiedzi: egzaminy ustne (matura, egzaminy w trakcie studiów), mowy ślubne, pogrzebowe, wykonywanie większości zawodów (nauczyciela, prawnika, wykładowcy, trenera, managera), w życiu towarzyskim.

Wszystkie odpowiedzi zapisujemy w formie celów i wieszamy w widocznym miejscu na sali.

Czas: 5minut

2. ĆWICZENIE "SŁOWO Z KAPELUSZA":

Do ćwiczenia potrzebny jest zestaw karteczek z różnymi słowami (np. muzyka, film, szkoła, dom, telefon, rower, powietrze, słońce itp.). Uczniowie siadają w kole i podają sobie kapelusz, losując jedno słowo. Ich zadaniem jest wygłoszenie 30 sekundowego przemówienia na temat wylosowanego słowa. Po każdym przemówieniu pozostałe osoby w grupie, dzielą się z przemawiającą osobą informacją zwrotną. Ważne, by skupić się na pozytywnych stronach wystąpień. W ćwiczeniu liczy się kreatywność i retoryka.

Czas: 15 minut

3. MINIWYKŁAD NAUCZYCIELA:

Wystąpienia publiczne zajmują drugie miejsce na liście rzeczy, których ludzie boją się najbardziej (tuż po śmierci- I miejsce). Wiąże się to z naszym poczuciem bezpieczeństwa w sytuacji bycia w grupie, stadzie. Wystąpienie publiczne to z kolei poczucie izolacji, osamotnienia. Umiejętność przemawiania publicznego, jak już wiemy, to kluczowa umiejętność potrzebna nie tylko do odniesienia sukcesu w szkole, pracy, ale również w życiu społecznym, towarzyskim. Dobrym mówcą/mówczynią niekoniecznie trzeba sie urodzić, dobrym mówcą/mówczynią się staje w wyniku ćwiczeń, praktykowania. Jest to umiejętność, którą można opanować podobnie, jak umiejętność czytania czy pisania. Na tej lekcji dowiecie się na czym sztuka ta polega, na jakie elementy przemówień publicznych warto zwrócić uwagę.

Retoryka, jako sztuka ma już ponad dwutysięczny staż i wiele z idei, wypracowanych wiele lat temu przez filozofów, warto zastosować w przemówieniach. Seneka twierdził, że ludzie zazwyczaj wiedzą CO komunikują, rzadko JAK to robią, a DLACZEGO - prawie nigdy. Przygotowanie zatem przemówienia, komunikatu wartościowego powinno uwzględniać zatem następujący układ: DLACZEGO(cel) >JAK (publiczność) >CO (treść).

Zatem pisząc przemówienie:

1. Zdefiniuj cel - co ma sie wydarzyć z publicznością, co ona ma zrobić z tym, co powiesz?

2. Opracuj formę. Zaczynamy od szkieletu (może mapa myśli) i struktury, wypełniając treścią:

POWIEDZ (krótkie, jedno zdanie, stwierdzenie) - WYJAŚNIJ (2, 3 zdania rozwijające pierwszą myśl) - PRZEDSTAW DOWODY (logiczne, statystyki, wypowiedzi ekspertów) - PODSUMUJ (zbierz wszystko, co powiedziałeś/powiedziałaś do tej pory)

Czas: 7 minut

4. FILM Z PRZEMÓWIENIA MARTINA LUTHERA KINGA "I HAVE A DREAM ..."

Czas: 5 min

5. ANALIZA PRZEMÓWIENIA I WYPROWADZANIE WNIOSKÓW:

Dzielimy uczestników/uczestniczki zajęć na grupy 6 osobowe. Każda grupa otrzymuje arkusze flipcharta. Ich zadaniem jest analiza przemówienia Martina Luthera Kinga.

Opracowują następujące punkty:

DLACZEGO? jaki cel chciał osiągnąć, czego oczekiwał od słuchających przemówienia

JAK? forma przemówienia

CO? komunikował

JAKIE SĄ CECHY DOBREGO MÓWCY?

Następnie uczniowie prezentują wypracowane przez siebie treści na forum klasy

Czas: 10 min.

6. ĆWICZENIE "JEDNA RZECZ, KTÓRĄ CHCIAŁBYM/CHCIAŁABYM ZMIENIĆ W MOIM ŚRODOWISKU LOKALNYM?"

Zadaniem uczestników/uczestniczek jest zaproponowanie jednej rzeczy, którą by zmienili w swoim lokalnym środowisku i opracowanie mapy myśli, szkieletu przemówienia na 1 minutę.

Czas: 5 min.

7. PODSUMOWANIE.

Prowadzący/Prowadząca podsumowuje zajęcia i prosi uczniów o przyniesienie swoich opracowań przemówień na drugą część zajęć z przemówień publicznych.

PRZEMÓWIENIA PUBLICZNE W KONTEKŚCIE DEBAT

CELE EDUKACYJNE - UCZEŃ:

- rozwija umiejętność wystąpień publicznych pod kątem merytorycznym i organizacyjnym
- rozwija umiejętność oceny swoich mocnych i silnych stron w tej dziecinie
- potrafi pracować w grupie, umie przyjmować rolę prowadzącego i oceniającego wystąpienie
- potrafi występować publicznie w formule debat oksfordzkich

METODY:

- praca w grupach,
- praca indywidualna
- praca w parach
- debata
- wykład

MATERIAŁY:

- arkusze papieru flipchart,
- markery
- tablica
- zestaw karteczek
- stoper

CZAS: 45 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. ĆWICZENIE ROZGRZEWKOWE "DŹWIĘKI"

Prowadzący/Prowadząca dzieli uczestników na dwie grupy. Do tego ćwiczenia będzie potrzeba przestrzeń na sali. Zadaniem uczestników w każdej grupie będzie ustawienie się w kole, przyjęcie wyprostowanej postawy, w lekkim rozkroku i wykonania krótkich ruchów jak przed biegiem (rozgrzewka), a następnie wydanie okrzyku (naśladowczy dźwięk wilka, lwa lub indiański). Drużyny w sprawie okrzyku mogą sie naradzić. Okrzyk powinien być głośny, zsynchronizowany i wywoływać uśmiech. Ćwiczenie ma na calu zademonstrowanie najprostszej techniki rozluźniającej przed występami publicznymi: zarówno struny głosowe, jak i całe ciało.

Czas: 5 minut

2. PREZENTACJA PRZEMÓWIEŃ - CIĄG DALSZY ĆWICZENIA: "JEDNA RZECZ, KTÓRĄ CHCIAŁBY/CHCIAŁABYM ZMIENIĆ W MOIM ŚRODOWISKU LOKALNYM?"

Uczniowie dobierają się w pary, w których naprzemiennie prezentują swoje przemówienia i udzielają sobie informacji zwrotnej. Osoba słuchająca może mierzyć czas. Po informacji zwrotnej uczestnicy zajęć mają czas na poprawę swoich przemówień. Następnie Prowadzący/Prowadząca zapraszają chętnych do wystąpienia na środku i uzyskania informacji zwrotnej, przy czym zachęca do udzielania tylko pozytywnych informacji zwrotnych. Każde przemówienie nagradzamy brawami.

Warto uczniom zwrócić uwagę: że przemówienia, które sobie napisali, mogą ćwiczyć bez względu, jak poszło im w szkole, ćwiczyć mówiąc na głos, nagrywając się telefonem lub dyktafonem. WYGŁASZANIE PRZEMÓWIENIA W GŁOWIE NIE WYSTARCZA!!!

Czas: 10 min

3. TECHNICZNE UWAGI ZWIĄZANE Z PRZEMÓWIENIEM. PODSUMOWANIE ĆWICZENIA Z MINIWYKŁADEM.

Prowadzący/-a zadaje pytanie uczniom: ile czasu trwa "pierwsze wrażenie", jakie wywołuje mówca/mówczyni na publiczności? Jak szybko sobie wyrobili opinię na temat mówcy?

Prawidłowa odpowiedź to 30 sekund do 1 minuty

Dlaczego tak się dzieje?

Publiczność ocenia mówcę biorąc pod uwagę następujące elementy w określonych proporcjach:

7% treść mowy - słowa

38% ton głosu

55% język ciała

Prowadzący/-a pyta uczestników/uczestniczki zajęć: jak powinny wyglądać poszczególne elementy brane pod uwagę przez publiczność.

POSTAWA/MOWA CIAŁA; przykładowe odpowiedzi wyprostowana od momentu wejścia na scenę, koniecznie zwrócona w stronę publiczności, ręce swobodne, gesty otwarcia, gesty stonowane, nie zamaszyste, utrzymywanie kontaktu wzrokowego z publicznością (w przypadku dużej sali - podzielenie jej na sektory), UŚMIECH.

GŁOS; przykładowe odpowiedzi: pewny siebie głos, w miarę głośno, nie jednostajnie (w zależności od treści), można robić pauzy (zwłaszcza przed powiedzeniem ważnych rzeczy), tempo mówienia (nie monotonne), nie czytamy z kartki,

Treść mowy: przygotowana wcześniej, wielokrotnie ćwiczona, poprawiana, nagrywana, ale przede wszystkim komunikat musi być spójny z naszą postawą.

Pomysły i podsumowanie zapisujemy na arkuszach typu flipchart i wieszamy w widocznym miejscu na sali.

Czas: 5 minut

4. PRZEMÓWIENIA W RAMACH DEBAT OKSFORDZKICH

Ogłaszamy tezę debaty, np. "Na autorów fake newsów powinna być nakładana kara grzywny" lub "Sklepy powinny być zamknięte w niedziele"

Dzielimy na grupy:

Grupa 1 - przygotujcie wypowiedź jako propozycja – z podziałem na mówców zgodnie z elementami debaty oksfordzkiej.

Grupa 2 - przygotujcie wypowiedź – jako propozycja – z podziałem na mówców zgodnie z elementami debaty oksfordzkiej.

Dodatkowo Nauczyciel/-ka wybierają Marszałka/Marszałkinię i Sekretarza debaty (osobę mierząca czas)

Uczniowie otrzymują instrukcję, czyli skrótowy opis Zasad debat oksfordzkich.

Czas: 10 minut

5. PRZEPROWADZENIE DEBATY OKSFORDZKIEJ I PODSUMOWANIE:

Reprezentanci/reprezentantki grup prezentują na forum klasy przygotowane wypowiedzi. Nauczyciel/-ka podkreśla , że uczniowie dążą do przekonania się wzajemnie do prezentowanych racji. Uczniowie oceniają swoje wypowiedzi brawami.

Czas: 15 minut

Uwaga: czas całej debaty, zgodnie z regułami debaty, to 32 minuty (każdy mówca/mówczyni ma 4 minuty) stąd też czas wypowiedzi poszczególnych mówców/mówczyń warto skrócić do 2 minut. Pierwsze debaty szkolne zazwyczaj są krótsze.

Załącznik nr 1 - Skrócony opis Zasad Debaty Oksfordzkiej

Przebieg debaty:

1. TEZA (z dylematem)
2. strony: propozycja (broni tezy) , opozycja (obala tezę)
3. 4 mówców po każdej ze stron
4. każdy mówca/mówczyni ma ograniczony czas na wypowiedź: 4 minuty
5. każdy mówca/mówczyni ma określoną rolę: 1-definiuje tezę, 2-argumentuje, 3-kontrargumentuje, a 4-podsumowuje
6. Mówcy/ mówczynie opierają się na: faktach (nie opiniach), badaniach, opracowaniach naukowych, zdaniu ekspertów! Liczy się wartość merytoryczna wypowiedzi, sposób argumentowania, kultura słowa, jak i osobista (mówcy odnoszą się do argumentów, a nie personalnie do osoby)
7. Każdy mówca/mówczyni ma obowiązek przyjąć minimum 2 pytania e strony opozycji (o ile są); na czas zadawania pytań czas nie jest zatrzymywany.
8. Ostatnie 30 sekund to czas chroniony - nie można zadawać pytań
9. Nad przebiegiem debaty czuwa Marszałek/Marszałkini, a debatę ocenia jury lub publiczność (warunki ćwiczeniowe)
10. Każdy mówca/mówczyni rozpoczyna wypowiedź o przywitania: Szanowny Panie Marszałku, szanowna opozycjo i droga publiczności"

Debata kończy się rozstrzygnięciem, która drużyna okazała się lepiej argumentującą.

Jury lub/i publiczność wybiera mówcę/mówczynię debaty

Ważne w debacie oksfordzkiej!!!

- rzetelne źródła informacji
- selekcja argumentów
- refleksja nad wypowiadanym słowem
- umiejętność słuchania
- chęć dialogu
- stosowanie się do ograniczonego czasu
- wzajemny szacunek
- otwartość na zdanie innych
- umiejętność przemawiania publicznego
- krytyczne myślenie

WASZĄ SIŁĄ SĄ SŁOWA...

Debaty Oksfordzkie
Podbeskidzie

Projekt „Po pierwsze, debatujmy !"
jest współfinansowany ze środków otrzymanych
od Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityk i Społecznej
w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Żywiecka Fundacja Rozwoju